

Yüksek Lisans Tezi Özel Okul ve Devlet Okullarında Öğrenim Gören Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi

(Manisa İli Örneği)

Fatih OĞUZ

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Doç. Dr. Öner GÜLBAHÇE

Ağrı – 2022

(Her hakkı saklıdır)

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

Fatih OĞUZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ ÖZEL OKUL VE DEVLET OKULLARINDA
ÖĞRENİM GÖREN ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN
EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE KARŞI TUTUMLARININ FARKLI
DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ
MANİSA İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİ

Doç. Dr. Öner GÜLBAHÇE

AĞRI-2022

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Özel Okul ve Devlet Okullarında Öğrenim Gören Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumlarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Manisa ili Örneği)” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

* Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

..../..../20....

Fatih OĞUZ

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ
ÖZEL OKUL VE DEVLET OKULLARINDA ÖĞRENİM GÖREN
ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
DERSİNE KARŞI TUTUMLARININ FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ
(MANİSA İLİ ÖRNEĞİ)

Fatih OĞUZ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Öner GÜLBAHÇE

2022, 94 sayfa

Jüri: Prof. Dr. Gökhan BAYRAKTAR

Prof. Dr. Erdoğan TOZOĞLU

Doç. Dr. Öner GÜLBAHÇE

Bu araştırma Manisa ilinde bulunan, devlet ve özel okullarda öğrenim gören lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının “okul türü, yaş, cinsiyet, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, sınıf düzeyi” gibi çeşitli değişkenler açısından incelenmesine yönelik yapılmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılarak, ilişkisel tarama modeline göre planlama yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, Manisa ili Şehzadeler ve Yunusemre ilçelerinde Mili Eğitim Bakanlığına bağlı özel ve devlet okullarında öğrenim gören lise öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, Manisa ili Şehzadeler ve Yunusemre ilçelerinde, 5 özel ve 7 devlet okullu olmak üzere toplam 12 lisede okuyan 1512 kız ve erkek öğrenci oluşturmaktadır. Devlet okulunda öğrenim gören 535 erkek ve 403 kadın öğrenci, özel okulda öğrenim gören 355 erkek ve 219 kadın öğrenci araştırmaya alınmıştır. Öğrenci tutumlarının belirlenmesi için “Kişisel Bilgi Formu” ve “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 21,00 paket programı kullanılmıştır. Veriler analiz edilirken öncelikle tanımlayıcı analiz (frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, yüzdelik

dağılım) teknikleri kullanılmıştır. Sonuçlar $p<0,05$ anlamlılık düzeyine göre değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre; okul türü, yaş, cinsiyet, özel okulda anne ve baba eğitim düzeyi, sınıf düzeyi, özel okulda ailenin sportif aktiviteye izin verme, beden eğitim dersine katılma/katılmama, okul takımında oynamak isteme, beden eğitimi dersine isteyerek ve zevkle katılma, ailede sportif aktivite yapma değişkenlerinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada devlet okulunda anne eğitimi düzeyi ile devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin sportif aktiviteye izin verme değişkenlerine göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. İlgili çalışmada özel lise öğrencilerin beden eğitimi dersi tutumlarının, devlet liselerinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersi tutumlarına göre daha iyi olduğu, bunun nedenleri arasında malzeme, saha ve spor yapmaları yönündeki teşviklerin daha iyi olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Özel Okul, Devlet Okulu, Ortaöğretim, Beden Eğitimi ve Spor, Tutum

ABSTRACT
MASTER'S THESIS
EXAMINATION OF SECONDARY STUDENTS AT PRIVATE AND PUBLIC
SCHOOLS AGAINST PHYSICAL EDUCATION CLASS ACCORDING TO
DIFFERENT VARIABLES

Fatih OĞUZ

Thesis Advisor: Assoc. Dr. Öner Gülbahçe

2022, 94 page

Jury: Prof. Dr. Gökhan BAYRAKTAR

Prof. Dr. Erdoğan TOZOĞLU

Assoc. Dr. Öner GÜLBAHÇE

This research was conducted to examine the attitudes of high school students studying in state and private schools in Manisa towards physical education lesson in terms of various variables such as "school type, age, gender, mother education level, father education level, class level". The research was planned according to the relational screening model by using quantitative research methods and techniques.

The population of the research consists of high school students studying in private and public schools affiliated to the Ministry of National Education in the districts of Şehzadeler and Yunusemre in Manisa province in the 2021-2022 academic year. The sample of the study consists of 1512 female and male students studying in a total of 12 high schools, 5 private and 7 state schools, in the districts of Şehzadeler and Yunusemre in the province of Manisa in the 2021-2022 academic year. 535 male and 403 female students studying in public schools, and 355 male and 219 female students studying in private schools were included in the study. "Personal Information Form" and "Physical Education and Sports Attitude Scale" were used to determine student attitudes. SPSS 21.00 package program was used in the analysis of the data. While analyzing the data, primarily descriptive analysis (frequency, arithmetic mean, standard deviation, percentile distribution) techniques were used. The results were evaluated according to the $p<.05$ significance level.

According to the findings obtained; type of school, age, gender, education level of mother and father in private school, grade level, family's permission for sportive activities in private school, attending/not participating in physical education lesson, wanting to play in the school team, participating in physical education class willingly and with pleasure, doing sportive activities in the family It was determined that there was a significant difference in the variables. In the study, it was determined that there was no significant difference between the level of mother's education in the public school and the variables of the parents of the students studying in the public school, according to the variables of allowing sports activities. In the related study, it was concluded that the physical education lesson attitudes of private high school students were better than the physical education lesson attitudes of the students studying in public high schools, and the reasons for this were better incentives for them to do material, field and sports.

Keywords:Private School, Public School, Secondary Education, Physical Education and Sports, Attitude

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitimim boyunca, benden bilgi ve deneyimlerini esirgemeyen, çalışmalarımın tamamlanabilmesi için her türlü şartı sağlayan ve bana her zaman her türlü desteği sunan çok değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Öner GÜLBAHÇE' ye teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarım esnasında değerli yardımları ile bana yardımcı olan Sayın DENİZ SAĞLAMTAŞ, Sayın OKAN ŞAHİN'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Eğitimim tüm süreçlerinde her türlü destekleriyle beni hiç yalnız bırakmayan annem Sakine OĞUZ ve eşim Melek OĞUZ'a teşekkür ederim.

..../..../20....

Fatih OĞUZ

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	iii
TEŞEKKÜR.....	v
TABLolar DİZİNİ	viii
KISALTMALAR ve SİMGELER DİZİNİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem.....	3
1.1.1. Alt problemler	3
2. KURUMSAL TEMELLER.....	6
2.1. Eğitim Kavramı.....	6
2.1.1. Eğitimin Önemi ve Amacı	6
2.1.2. Türk Eğitim Sistemi	7
2.2. Spor Kavramı	10
2.3. Beden Eğitimi Kavramı	10
2.3.1. Beden Eğitimi ve Sporun Yararları.....	11
2.3.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Gelişimi.....	12
2.4. Tutum Kavramı	13
2.4.1. Tutum Ölçmede Yaklaşımlar	15
3. YÖNTEM.....	16
3.1. Evren Örneklem	16
3.2. Veri Toplama Araçları	16
3.3. Kişisel Bilgi Formu.....	17
3.4. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği	17
3.5. Veri Analiz.....	17
4. BULGULAR.....	19
5. TARTIŞMA-SONUÇ VE ÖNERİ	46
5.1. Alt Problemler ile İlgili Sonuç ve Tartışma	46
5.2. Öneri	68
KAYNAKÇA.....	69
EKLER	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
EK-1 ARAŞTIRMA İZNİ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

EK-2 ETİK KURUL KARARI.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
EK 3 ANKET SORULAR	76

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Tanımlayıcı İstatistik Dağılımı	19
Tablo 2. Katılımcıların Öğrenim Görmekte Olduğu Okul Türü Dağılımı	20
Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı.....	20
Tablo 4. Katılımcıların Yaş Dağılımı.....	21
Tablo 5. Katılımcıların Öğrenim Görmekte Olduğu Sınıf Düzeyi Dağılımı.....	22
Tablo 6. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Düzeyi Dağılımı.....	23
Tablo 7. Katılımcıların Babalarının Eğitim Düzeyi Dağılımı	24
Tablo 8. Katılımcıların Ailelerinde Sportif Aktivite Yapan Var mı Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	25
Tablo 9. Katılımcıların Aileniz Sportif Aktivite Yapmanıza İzin Veriyor mu Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	26
Tablo 10. Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine İsteyerek ve Zevkle Katılıyor musunuz Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	27
Tablo 11. Katılımcıların Okul Takımında Oynamak İsteme Durumları Dağılımı	27
Tablo 12. Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine Engel Olarak Düşündüğü Nedenlerin Dağılımı	28
Tablo 13. Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine Katılmamak İçin Rapor Alma Durumları Dağılımı	29
Tablo 14. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması	30
Tablo 15. Katılımcıların Yaş Grubuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması	31
Tablo 16. Katılımcıların Öğrenim Görmekte Oldukları Okul Türüne Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması	33
Tablo 17. Katılımcıların Sınıf Düzeyine Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması	33
Tablo 18. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması	35
Tablo 19. Katılımcıların babalarının Eğitim Düzeyine Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması	36
Tablo 20. Katılımcıların Ailelerinde Sportif Aktivite Yapan Kişi Olma Durumlarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması	37
Tablo 21. Katılımcıların Ailelerinin Sportif Aktivite Yapmalarına İzin Verme Durumlarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması	38
Tablo 22. Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine İsteyerek ve Zevkle Katılma Durumlarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması	40
Tablo 23. Katılımcıların Okul Takımında Oynamak İsteme Durumlarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması.....	41
Tablo 24. Katılımcıların Beden eğitimi Derslerine Katılmalarına Engel Olan Unsurlara Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması	42

Tablo 25. Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine Katılmamak İçin Rapor Almayı Düşünme Durumlarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması	43
---	----

KISALTMALAR ve SİMGELER DİZİNİ

<	Küçüktür
>	Büyüktür
Ss	Standart Sapma
F	Frekans Değerleri
N	Kişi Sayısı
X	Ortalama Değer
p	Anlamlılık Düzeyi
Bed	Beden
BES	Beden Eğitimi ve Spor
Eğt	Eğitimi
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
Öğrt	Öğretmeni
SPSS	Statistical Package for Social Sciences
TDK	Türk Dil Kurumu
TTKB	Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri

1. GİRİŞ

İnsanlık, ruhsal ve zihinsel (bilişsel) olarak, tarih boyunca birçok alanda gelişimini sürdürmeye çalışırken bir yanda da fiziksel (bedensel) hareketlerini eğitime ve geliştirme uğraşında olmuştur. Bu uğraşı tarihin en eski dönemlerine dayanır (Özkan, 2011).

Eğitim; tarihteki birikim ve aktarımlarıyla resmi (formal) ve resmi olmayan (informal) olarak ortaya çıkan, bu bilgi ve birikimin öğrenmiş ve öğretilecek bireylere aktarılması için istenilen davranış ve eylemleri kazandırmayı hedef edinmiş yöntemler bütünüdür. Eğitim, toplumlar için vazgeçilmez bir unsurdur. Bu bağlamda öğrencinin veya bireylerin sadece bilgi ve beceri olarak eğitilmesi değil sosyal, ekonomi, siyasal ve duyuşsal olarak desteklenmesi ve sorun çözebilen, sorumluluk alan bireyler yetiştirilmesi de önemlidir (Ercan, 1998).

Birey için eğitiminde önemli unsurlardan biri fiziksel ve zihinsel olarak gelişmektir. Toplumun her alanda yüksek medeniyetler seviyesine gelebilmesi için bireyin bilişsel, duyuşsal ve fiziksel olarak sağlıklı düşünebilen, mutlu olmayı bilen bireyler olarak yetişmesi önemlidir. Bu açıdan bakıldığında hayatta disiplinli olmayı, düzenli alışkanlıklar edinmeyi sağlayan beden eğitimi ve spor, bireyin eğitiminde önemli bir olgudur (Taşmektepligil, 2006).

Bireylerin eğitiminde vazgeçilmez unsur haline gelen beden eğitimi ve spor dersi bedensel, ruhsal, bilişsel ve duyuşsal olarak bireyin gelişiminde yarar sağlar. Beden eğitimi ve spor derslerinin yararlı ve istenilen şekilde olması için ders programına, öğretmen ve öğrenciye dikkat edilmesi gerekir. Saydığımız bu unsurlar iyi harmanlanıp ve iyi ilişkilendirilirse beden eğitimi ve spor dersinden yüksek verim alınır. Bu açıdan bakıldığında tutumlar, beden eğitimi dersi ve öğretim programları için önemli bir unsurdur (Karangil, 2006).

Tutum, bireyin yaşamı süresince devam eden ve aile çevresinde başlayan öğrenilmiş durumlardır. Bireyin bedensel ve ruhsal açıdan daha iyi bir hayat yaşaması, çevresinin yaşantıları ile bireyden önce oluşturduğu yaşamışlıklarına da bağlıdır. Bireyin deneyimleri eğitim ve öğretim yaşamında, mesleğinde ve sosyal

yaşamı gibi birçok faktörden etkilenir. Bu etkilenme ile bireyin tecrübe kazanması bireyin tutumlarının olgunlaşmasına da katkı sağlar (Jewett, 1996).

Öğrenciler eğitim ve öğretim hayatları boyunca genellikle okulda konulan kurallara, arkadaşlarına, derslere ve öğretmenlerine karşı iyi davranışları sergilerler. Öğrenciler birbirine saygı gösterir, zamanı iyi değerlendirir, okul kurallarına uyar, sorumluluk ve önderlik yapmayı, uyum içinde çalışmayı isterler. Bütün bunların yapılması tutumla ilgilidir (Demirel ve Ün, 1987). Bu taraftan bakıldığında tutum; bireyi duyuşsal, bedensel, zihinsel olarak belli bir olay ya da olgu karşısında öğrenilen hal ve hareketleri gösterme biçimidir (Demirhan ve Altay, 2001).

Bir davranış hakkında tutum gösterebilmemiz için o davranış hakkında duygu, düşünce, bilgi, beceri ve yaşanmışlıkların öğrenilmesi gerekir. Bireye istenilen hedef kazanımları kazandırılabilmesi için tutumlarını öğrenilmesinin yanında buna uygun bilgi, beceri ve davranışlarında belirlenmesi gerekir (Başaran, 1996).

Bireyin tutum unsurlarından olan zihinsel yönü, bireyin davranış hakkındaki tavrı ile ilgili kavram ve inanma yönünü kapsar. Bireyin kazanma ve kaybetmeyi, inanma ve inanmamayı, düzenli ve disiplini olmayı, fiziksel ve ruhsal olarak iyi hissetmeyi, sağlıklı bir yaşam sürdürmenin önemini öğrenmesi beden eğitimi ve spor dersinde tutumun duyuşsal tarafını algılaması ile olur. Beden eğitimi ve spor dersine karşı pozitif ve negatif davranışlar, derse katılıp katılmamayı, birtakım hareket ve davranışlarda bulunma ise davranışın edimsel yönünü kapsar. Örneğin beden eğitimi ve spor dersine isteyerek katılma veya katılmama gibi (Demirhan ve Altay, 2001). Öğrenciler birçok olay, olgu ve duruma karşı farklı tutumlar gösterebilirler. Birçok derste olumlu veya olumsuz davranışlar olacağı gibi beden eğitimi ve spor dersinde de olumlu ve olumsuz davranışlar olabilir. Beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu davranışlar desteklenmeli, olumsuz davranışların olumlu davranışlar olarak geliştirilebilmesi için tutumların nedenleri araştırılmalı ve olumsuz tutumlar iyileştirilmelidir (Silverman ve Scrabis, 2004). Öğrencilerin beden eğitimi derslerine karşı olumsuz tutumlarını iyileştirmek için öğrencilerin derse aktif katılımı sağlanmalı, beden eğitimi ve spor dersinin amaçlarını bireyin özümsemesine yardım

edilmeli, öğrencinin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda etkinlikler ve faaliyetlerle ders içeriği zenginleştirilmelidir.

Böylelikle öğrencinin beden eğitimi dersinde olumlu tutumlar göstermesi, bilişsel, duyuşsal ve bedensel gelişimine katkı sağlayacaktır. Plan, program ve hedefler doğrultusunda verilen beden eğitimi ve spor dersi, öğrencinin hareket yetilerinin gelişmesine yardım edecektir. Hareket yeteneğinin devamı ve artırılması, beden ve ruh sağlığını devam ettirme bilgilerinin edinilmesi, sosyal ve fiziksel becerilerin geliştirmesi konusunda yararlar sağlayacaktır (Arslan ve Altay, 2008).

Bu gerekçelerden hareketle yapılan bu çalışmada amaç; devlet ve özel okullarda eğitim öğretim gören ortaöğretim öğrencilerinin okul türü, cinsiyet, yaş, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, sınıf düzeyi, ailenin sportif aktiviteye izin verme, beden eğitim dersine katılma, okul takımında oynamak isteme, beden eğitimi dersine isteyerek katılma ve ailede sportif aktivite yapma durumları gibi farklı değişkenler açısından öğrencilerin beden eğitimi dersine olan tutumlarındaki farklılaşmayı incelemektir.

1.1. Problem

“Devlet okulları ve özel okullarda eğitim öğretim gören ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile farklı değişkenler arasında anlamlı farklılık var mıdır?” sorusu bu çalışmanın problem alanını oluşturmaktadır.

1.1.1. Alt problemler

1. Ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?

2a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları yaş gruplarına göre farklılaşmakta mıdır?

2b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları yaş gruplarına göre farklılaşmakta mıdır?

3a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

3b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

4a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları Sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

4b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

5a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları baba eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

5b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları baba eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

6a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları anne eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

6b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları anne eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

7a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ailelerin spor yapıp /yapmama durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

7b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ailelerin spor yapıp /yapmama durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

8a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları isteyerek ve zevkle katılmalarına göre farklılaşmakta mıdır?

8b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları isteyerek ve zevkle katılmalarına göre farklılaşmakta mıdır?

9a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ailenin spor yapmasına izin vermesine göre farklılaşmakta mıdır?

9b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ailenin spor yapmasına izin vermesine göre farklılaşmakta mıdır?

10a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları okul takımına katılma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

10b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları okul takımına katılma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

11a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları derse katılma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

11b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları derse katılma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

12a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları okulda yeterli spor tesisi/malzemesi olmasına göre farklılaşmakta mıdır?

12b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları okulda yeterli spor tesisi/malzemesi olmasına göre farklılaşmakta mıdır?

2. KURUMSAL TEMELLER

2.1. Eğitim Kavramı

Bilginin hızlı geliştiği, yayıldığı ve ihtiyaç duyduğu günümüz dünyasında eğitim insanların yeni bilgilere ulaşmasında ve kendi becerilerini ortaya koymasında en önemli yoldur. Bu nedenle bireylerin beceri ve özgün düşüncelerinin ortaya çıkarılmasında ve ilerletilmesinde eğitim en önemli unsurdur (Özsoy, 2007).

Yapılan bilimsel çalışmalara bakıldığında eğitim kavramı hakkında birden fazla bilim insanının birçok farklı tanımlama yaptığını görebilmekteyiz. Ertürk de bu tanımları yapan araştırmacılardan biri olarak eğitim için; “*Eğitim, bireyin kendi hayatında bilerek isteyerek ve kalıcı izli davranış değişikliği sürecidir*” (Ertürk, 1998) şeklinde bir tanım yapmıştır.

Eğitim, toplumdaki bireylerin sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel amaçlar doğrultusunda eğitilmesi, yetiştirilmesi ve geliştirilmesi yönündeki bütün süreçleri kapsamaktadır (Demirel ve Kaya, 2007).

Bilimsel çalışmalara bakıldığında eğitim; kişinin bulunduğu ortamın, mekânın ve topluluğun içinde nasıl davranılması gerektiği hakkındadır. Bu nedenle doğru veya yanlış olan davranışların ve inançların ortaya çıkarılmasının sağlanması süreci olarak eğitim tanımı yapılabilir (Binbaşioğlu, 1995).

2.1.1. Eğitimin Önemi ve Amacı

Birey doğmadan başlayan eğitim, birçok amaç güder. Bunlar; bireyi geliştirme amacı, bireyin ilgi ve yeteneklerini bilmesi amacı ve bu doğrultuda gelişimine katkı sağlanması için eğitilmesi amacı ile toplumda kendini ayırt etmesini ve var olmasını sağlaması en önemli amaçlardandır (Gökçe, 2016). Dolayısıyla eğitimin bireyin kendini gerçekleştirmenin yanında toplumsal amacı olarak bireyin içinde bulunduğu toplumun ve topluluğun içinde uyum göstermesini, kendisiyle barışık mutlu bireyler olmasını gösterebiliriz. Ayrıca doğru bireyler yetiştirmek ve toplumun yaşam felsefesini ve kültürünü aktarmayı sağlayabilmek de eğitimin toplumsal amaçları arasındadır (Sönmez, 2005). Eğitimin farklı amaçları da vardır. Bunlar;

Ekonomik amaç: Bireylerin üretmeyi, geliştirmeyi ve ekonomik olarak kendilerini yönetmeyi sağlayıp bireyleri tüketiciden üreticiye geçirmek ve böylelikle toplumun ekonomik yönden kalkınmasını ve gelişmesini sağlamaktır (Demirel ve Kaya, 2006).

Siyasi amaç: Mevcut anayasal ve siyasal düzeni korumak, iyi bir vatandaş yetiştirmek, demokratik yaşamın gerektirdiği davranışları sergileyen bireyler yetiştirmek, insan ilişkilerini, ekonomik etkinliği ve vatandaşlık sorumluluğunu geliştirmektir (Varış ve diğerleri, 1991). Bu amaçları sağlamak için aileden başlayan süreç, birçok faktörün etkisiyle devam eder. Bunlar; çevre, mesleki çalışma alanları ve eğitim öğretim ortamları olarak gösterilebilir. Diğer eğitim yollarını ise örgütlenmiş insan toplulukları, televizyon ve sosyal medya gibi iletişim araçları, siyasi partiler ve farklı kurumlar şeklinde de söyleyebiliriz (Demirel ve Kaya, 2006).

2.1.2. Türk Eğitim Sistemi

Ülkemizin eğitim öğretim sisteminde, devlet veya özel kurumların olması göz önüne alınmaksızın tüm okullar Milli Eğitim Bakanlığına bağlıdır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2022). Türkiye’de eğitim, iki ana başlık altında ele alınır. Örgün eğitim ve yaygın eğitim. Örgün eğitim; anaokulu, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimden oluşur. Yaygın eğitim ise genel ve mesleki - teknik olmak üzere iki temel bölümden meydana gelir. Örgün eğitimin içinde yer alan ortaöğretimin amacı, dört yıllık ilköğretim bitiren öğrencinin istek, yetenek ve becerileri doğrultusunda ülkenin ve toplumun ihtiyaçları dikkate alınarak belirli plan ve program içinde genel kültür ve yetenek açısından bir mesleğe hazırlamaktır. (Milli Eğitim Bakanlığı-MEB, 2022).

Eğitim sistemimizde beden eğitimi ve sporun amaçları Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı ve Türkiye Cumhuriyetinin anayasalarına dayalıdır. Türk Milli Eğitim temel kanunları içerisinde ise milli kültür bilinciyle her açıdan sağlıklı bireyler yetiştirmektir. Buna bağlı olarak, bireylerin gelişim özelliklerine dikkat ederek onların yardımsever insanlar ve hayatın her koşuluyla mücadele edecek mutlu ve sağlam iradeli, her türlü beceriye sahip, gerektiğinde her konuda sorumluk alan, üretmeyi seven, seçme ve seçilme haklarını benimseyen bireyler olarak yetiştirmek beden eğitimi ve sporun diğer genel amaçlarıdır. Bu bağlamda;

- Fertlerin Türkiye Cumhuriyeti kurucusu ulu önder Atatürk'ün beden eğitimi ve spor dersleri ile ilgili söylediği sözler ve yaptığı çalışmalar, düşünürlerin beden eğitimi ve spor konusunda yaptıkları çalışmaları bilme,
- Fertlerin hayatlarını sürdüreceği biyolojik yapılarını kuvvetlendirmek fiziksel gelişimlerini sağlayabilmek,
- Fertleri yapacağı ders ve etkinliklerle kas, eklem ve sinir gelişimini sağlayabilmesi
- Ferdin fiziksel uygunluğunu iyi duruş alışkanlığı haline getirebilmesi,
- Ferdin beden eğitimi ve sporla ilgili kavramları, tanımları, yetenek ve durumları öğrenme bunları yaşamının her alanında uygulayabilme,
- Ferdin hareket ve becerilerini ritim duygusunu geliştirerek buna uygun hareketler sergileyebilme,
- Ferdin ulusal ve yöresel oyunları öğrenmesi ve oynayabilmesi,
- Fertleri bir milletin değerlerini ve kültürel yaşamını etkileyen milli bayramları öğrenmesi ve bunu hayatını her anlamında yaşayabilmesi bu bayramlarda görev almayı istekli olabilmeyi sağlayabilme (Yalçın ve Kazak, 2019) beden eğitimi ve spor dersinin temel amaçları arasındadır

Beden eğitiminin amaçları;

- Ferdin yapacağı ve yaptığı işlerde zamanı iyi kullanma, beden eğitimi ve sporun yaşamında önemli bir yerin olduğunu kavrayabilmesi ve beceri, sağlık, hareket, ruhsal ve bilişsel yetiler için bu eğitimin yararlı olduğu fiziksel etkinliklere katılmayı sağlayabilme,
- Ferdin temel sağlık kurallarını ve temel yaşam desteğini öğrenmesi bunu yaşamında karşılaştığı durumlarda uygulaması yardımda bulunmasını sağlayabilme,
- Ferdin bulunduğu dünyayı ve onun özelliklerini öğrenme, doğayı, çevreyi koruma ve güneş, hava ve sudan yararlanabilme,
- Ferdin yaşamında toplulukla hareket etmeyi, yaşamın her alanında bireylerle uyum içinde ve iş birliği yapabilme,
- Ferdin bir guruba ya da topluluğa önderlik yapma ve öndere uymayı verilen görevleri yapma, üstüne düşen ne varsa yapmayı, gerektiğinde risk alabilme.

- Ferdin bir olay veya olgu karşısında çubuk kara verme ve kararlarında tereddüt etmemeyi, hayatında yapacağı ve alması gereken kararları doru ve hızlı uygulaya bilmeyi sağlayabilme,
- Ferdin sosyal, kültürel, sportif faaliyet veya etkinliklerde doğru ve dürüst davranmayı, yapılan her türlü etkinlikte yenme veya yenilmeyi davranış haline getirebilmeyi sağlayabilme,
- Fertlerin demokrasiyi benimseyen Türkiye Cumhuriyetinin anayasası gereği bireyin kendini yöneten, yönetilme haklarını bilen buna uygun yaşamayı sağlayabilme,
- Fertlerin mesleki hayatta, sosyal hayatta, eğitim hayatında ve hayatlarının her koşulunda ulusal varlıkları kendi varlığı gibi bilip ve sahiplenebilme (Yalçın ve Kazak, 2019) olarak sıralanabilir.

Türk Eğitim Sistemi içerisinde Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının amacı; öğrencilerin yaşamları süresince yapacakları eylemler, izleyecekleri yollar ve nasıl hareket edeceklerini eğitsel programın içeriğinde yer verilmiştir. Bunun yanında sosyal ilişkileri, duygusal ve zihinsel becerileri geliştirmeyi, sağlıklı ve aktif hareket yetilerine sahip olmayı bir olgu olarak kabul edip ve durumlara karşı hızlı ve doğru karar verme becerilerini geliştirip bireyi hayata ve bir üst eğitim-öğretime hazırlamak bu programın amaçları arasındadır. Buradan yola çıkılarak beden eğitim ve spor dersini almış olan öğrencilerin aşağıda yer programların çıktılarına ulaşması beklenir:

- Birçok spor dalında ve fiziksel faaliyetlerde yeni hareketler, yetiler ve beceriler geliştirir.
- Hareket ilkelerini ve kavramlarını, birçok spor dallarında ve fiziksel etkinliklerde kullanır.
- Bir faaliyet veya spor dalın da karşılaşacağı engelleri nasıl bir yol ve uygulaması gereken teknik ve taktikleri öğrenir.
- Beden eğitimi ve spor kavram ve ilkelerini kullanarak sağlıklı yaşam, sağlıklı birey olmak için yapılması gereken bilgi beceriyi öğrenir.
- Bireye sorumluluk duygusunu, kendini kontrol altına alma, spor yapacak bilgi ve beceriyi hayatında uygulayıp sağlıklı birey olmak alışkanlığı edinir.

- Bireyde mili duyguları geliştirecek, kültürel varlıkları koruyacak onları gözetip aktaracak duyguları sağlayabilme,
- Bireye yapacağı faaliyetler ya da spor dallarında kendini tanıması iyi ve eksik yönlerini bilmesi ve geliştirmesini sağlayabilmek,
- Bir olay veya olgu da üstüne düşeni yapma, ortamda veya sosyal çevrede ilişki kurabilmeyi sağlar (Yalçın ve Kazak, 2019).

2.2. Spor Kavramı

Spor, insanların hayat biçimlerini, ruh ve beden sağlıklarını doğrudan veya farklı şekilde etkilemektedir. Bu yönden olaya yaklaşılsa sağlığın, hayat biçimleri ve koşullarından etkilendiğini söyleyebiliriz. Fertlerin hayat biçimlerinin iyi koşullar da olması fertlerin ruh sağlığını etkiler. Bu da bireyin yaşanabilecek olumsuz olaylara karşı daha dirençli olmasını sağlayacaktır. Birçok yaş grubunun yapabileceği ve fayda sağlayacağı sağlıklı hayat biçimini ve düşüncesini oluşturmak için yapılabilen egzersizler bazen hastalıkların nedeni olabilmektedir. Bu durumu düşünecek olursak, spor yaparken yapılması gereken doğruları ve bu doğruları en iyi bir şekilde ortaya koymak, öğretmek ve bilmelerini sağlamak önemli bir unsurdur (Zorba, 2006).

Spor denildiğinde sağlık ve eğlenmek akla gelir. Spor, kuralları olan ve bu kuralları uygulamak için kendi içinde teknikleri barındıran ve bu tekniklere bağlı kalınarak yapılmaya çalışılan, fiziksel ve sosyal gelişimi rekabet temelinde sağlayan etkinliklerin tümüdür (TDK, 2020).

En basit tabirle spor; “Bedensel faaliyetle, yarışma ve rekabet anlayışına dayanan, alıştırma ve kazanma” olarak ele alınmaktadır. Kişisel ya da grupça yapılmış olan, kendine özgü sınırları bulunan ve genel anlamı itibari ile yarışmak hedefli bedensel ve akıl becerilerinin gelişebilmesine imkân tanıyan, keyif veren ve öğretren bir meşguliyet şeklinde de ifade edilebilir (Morgan, 1998).

2.3. Beden Eğitimi Kavramı

Sürekli uğraş halinde olmak insanın tabiatında olan bir olgudur. İnsan doğumdan sonraki ilk dönemlerinde eğitilmemiş ve öğretilmemiş davranışlar ile hayatını sürdürürken içinde bulunduğu doğa şartları ve hayat koşulları ortaya

koydukları davranışları öğrenmeye başlar. Hareketin buradaki amacı, insanın hayatını sürdüreceği barınma, korunma ve doyma ihtiyacını karşılamaktır. Örneğin; insanların yaşadığı yer ve bölgenin coğrafi özellikleri, o yerde varlığını sürdüren yabani hayvanların ve doğanın durumu insanların sergiledikleri hareket türleri üzerinde önemli belirleyici rolü olmuştur (Harmandar, 2004). Motorsal, zihinsel, sosyal ve fiziksel gelişimine yarar sağlayan ve gelişimini desteklemeyi amaçlayan beden eğitimi, belirli plan ve program içerisinde yapılan fiziksel (bedensel) faaliyetlerden meydana gelen belirli bir düzen içinde yapılan eğitim çalışmalarındır (Morzano, Pickering ve McTighe, 1994). Dolayısıyla beden eğitimi, bireyin kendi isteği ile yaptığı her türlü fiziksel hareketlerdir (Afacan, 2020). Beden eğitimi, uygulanmakta olan eğitim sistemleri arasında önemli bir yeri bulunmaktadır ve öğrencilerinin farklı birçok alanda gelişimine katkı sağlamaktadır. Bu kadar önemli olan beden eğitimi dersi dünyanın bütün ülkelerinde ders müfredatlarında büyük bir ilgi ve özen gösterilerek yer verilmektedirler (Hekim, 2015a).

2.3.1. Beden Eğitimi ve Sporun Yararları

Faydalı bir eğitimin olabilmesi için eğitim girdilerinde olan öğrencilerin yeteneklerinin bilinmesi ve geliştirilmesi için öğretmene öğrenci hakkında gerekli bilginin verilmesi çok önemli ve gereklidir (Harmandar, 2004).

Beden eğitimi faaliyetlerine katılım sağladığında öğrencinin birtakım bedensel devinimlerini ortaya koymakta ve öğrenmekte zorluk çekilebileceği, bu da bireyde yeni hareketleri kavrayabilmesi için yapılacak aktivitelerin çalıştırıcı (eğitmen) veya öğretmen eşliğinden yapılması gerektiğini göstermektedir (Singer ve Dick, 1974).

ABD Ulusal Spor Eğitimi ve Beden Eğitimi Birliği, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin insan hayatına birçok yararı olduğunu ortaya koymuşlar. Beden eğitimi ve spor birliği bu faydaları şu şekilde ifade etmişlerdir (Heper, 2012);

Beden eğitimi ve spor faaliyetleri bireyin bütün yönleriyle kendisini bilmesi ve fiziksel becerilerinin farkına varması ve bunun sürdürebilirliğini farkına varmasını sağlayacaktır. Beden eğitimi faaliyetlerinde öğrencinin yapacağı bazı hareketlerin zorluk derecelerini öğrenmesi, yine bazı faaliyetlerde hareketlerin kolay yönlerini öğrenmesini ve bunların zorluk derecesine göre profesyonellik isteyip istemediği

kavranılabilecektir (Hassandra, Goudas ve Chroni, 2003). Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinde birçok yetiye ait becerilerin gelişimi etkilenir. Bunlar atlama hareketleri, zıplama hareketleri ve koşma hareketleri olarak birey için fazla ilişkili hareketler ister. Bu isteğin olduğu spor dallarında, oyunlarda ve ritmik dansların gelişiminde öğrenimin kolay olacaktır. Bireyler sağlıklı yaşamayı ve bedensel gelişimini sağlamayı beden eğitimin derslerinde öğrenirler ve fiziki etkinliklerin önemini kavrarlar (Heper, 2012).

2.3.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Gelişimi

Beden Eğitimi ve Spor Dersi (BES), günümüz şartlarına gelmeden önce çeşitli değişimlere uğrayarak bugünkü eğitim sistemlerinde ve müfredat programlarında yer almaya başlamıştır. BES dersi günümüz eğitim sistemine gelene kadar birçok değişime uğramıştır. BES derslerinin uygulandığı ilk tarih, 1700’lü yılların başından bu yana uygulanmaya başlanarak birçok değişime uğrayarak günümüz eğitim pedagojisi içinde yer almıştır (Çöndü, 2004). Beden eğitimi dersi, Türk tarihinde gelişimine Osmanlıdan başlayıp Türkiye Cumhuriyeti Devletinde devam eden bir süreçte, Beden eğitimi ortaöğretim ve ilköğretim ders müfredatında yer alan bir derstir (Kangalgil, Hünük ve Demirhan, 2006).

Öğrencinin psikomotor gelişimi, büyüme, hareket kabiliyetlerini artırma ve gelişimine Beden eğitimi dersleri ile destek sağlanması amaçlanmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı ile Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından beden eğitimi derslerinin kazanımları belirlenmektedir (Hekim, 2015b).

Bu kazanımların dayandığı temel ilkeler;

Bireysel farklılıklar: Öğrenciler sahip oldukları bedensel, psikomotor ve ruh sağlığı gibi birçok yönde birbirlerinden farklı gelişim özellikleri göstermektedirler. Bundan dolayı uygulanacak beden eğitimi dersi programlarının öğrencilerin gelişimi dikkate alınarak hazırlanmalıdır (İmamoğlu, 2011).

Öğrenci ihtiyaçlarının belirlenmesi: Beden eğitimi derslerinde yüksek verimin sağlanabilmesi için bireyin gelecekteki yaşamını sürdürebilmesi adına ihtiyaç, ilgi ve yeteneklere uygun hedefler koyulması gerekmektedir (Yağcı, 2012).

Eğitim koşulları: Beden eğitiminin eğitim öğretim amaçlarına ulaşılabilmesi için eğitim durumlarının (araç, saha, spor tesisi, eğitim teknolojileri) iyi olması gerekir. Yapılan eğitim öğretim plan ve kazanımlarının istenilen hedefe ulaşabilmesi için eğitim ortamlarının iyi olması gerekir (Yağcı, 2012).

Öğrencinin eğlenerek ve isteyerek yapması: Beden eğitimi derslerinde fiziksel gelişim sağlarken öğrencinin faaliyetlere istekli ve eğlenerek katılması öğrenmenin daha hızlı gerçekleşmesini sağlayacaktır (Dauer ve Pangrazi, 1975; Bucher, 1983).

Beden eğitimi dersinin ilgi uyandırması farklı faaliyetler ve faaliyet çeşitlerinin kullanılması: Öğrencinin sosyal, bedensel, zihinsel ve ruhsal gelişimlerine yarar sağlayacağı etkinlikler ve faaliyetler yapılmalıdır. Derslerde kazandırılmak istenen davranış ve kazanımlar, öğrencilerin hazır bulunuşlukları dikkat edilerek parçalar halinden basitten zora doğru verilmelidir. Yapılan bu çalışmalar kendi içinde anlam taşımali ve ardı sıra gelmelidir. Öğrencinin sadece bedensel gelişimini desteleyecek fiziksel hareketler olmamalı, bunun yanında hareketin veya faaliyetin yöntem, yazılı ve görsellerine de yer verilmelidir. Beden eğitimi dersinde uygulanacak plan, programlar öğrencinin bulunduğu bölge ve coğrafi özelliklerine dikkat edilmeli, yapılan çalışmaların uyum içinde olması beden eğitimi ve spor dersi genel ve özel amaçlarına ulaşılmasında bireyi istenilen hedefe hızlı ulaştıracaktır (Dauer ve Pangrazi, 1975; Bucher, 1983).

2.4. Tutum Kavramı

Tutum, bireyin bir şeye ulaşmak istediği veya ulaşmak istemediği durumlarını içeren önemli bir etkidir. Bilimsel çalışmalara bakıldığında tanımlamaların, bireye söylenen ve onun ruhsal durumunu bir olayla ilgili fikirlerini, duygu ve davranışlarını, tutarlı bir şekilde yönelimlerini karşımıza çıkarmaktadır (Erkuş, 1994). Tutum; bireye, olumlu veya olumsuz iletişim kurmayı, bireyle iletişim kurarken veya tanıma çabasıdayken varsayımlarda bulunmaya çalışılan karakteristik ve kişilik üzerindeki yansımalarıdır (Hogg ve Smith, (2007).

Tutum, belirli faaliyetlere katılıp katılmamayı ya da sürdürüp sürdürmemeyi ve belirli alanlarda üstesinden geldiğimiz ve üstesinden gelmeyeceğimiz her şeyi etkiler (Chung ve Philips, 2002). Tutumlar, doğumdan başlar ve yaşamış olduğumuz

deneyimler ile farklı tutumlara doğru evrilir. Çalışma, sosyal ve eğitim hayatında bireyi değerlendirirken öğretmenler, çalıştırıcılar, patronlar ve diğerleri kişilerin bilgi beceri ve yeteneklerini ölçmede, birey hakkında karar verirken tutumlara dikkat ederler (Silverman ve Subramaniam, 1999).

Toplumda inanç ve tutum kelimeleri birbiriyle karıştırılarak bazen de biri diğerinin yerine geçmek üzere kullanılmaktadır. İnanç, bir tutumun üç temel faktörden biri olan bilişsel faktör ile ilgili olup kavrama ilişik kararlar, kavram ile ilgili fikirleri ve genel bilgileri kapsamaktadır (Morgen, 1991). Tutumlar ile ilgili bilişsel çalışmalar ve araştırmalar arttıkça tutum kavramı daha net bir anlam kazanmış ve böylece tanımında da değişiklikler olmuştur. Tutum farklı tanımlamalardan hareketle bir olayı veya olguyu çözümleme biçimi, bireyin olay karşısında izlediği yol, davranış şekli ve konumu olarak da özetlenebilir.

Tutumun öğeleri aşağıdaki gibi sıralanır:

Duyuşsal kavram: Çevre ile ilişkili olayları anlamlandıran, gruplandıran ve bunun yanı sıra grupları olumlu olumsuz olaylarla, istenen ve istenmeyen olgularla karşılaştıran kavram. Karşılaştırma, tutumunun his ögesini yansıtır. Bireyin bir konu, olay hakkındaki isteği veya o konuyu istememesi, önceki hayatıyla veya deneyimleriyle bağlantılıdır. Bazen de bu tutumlar gerçek olmadığı gibi akılla da açıklanamaz. İşte bunların hepsi duyuşsal kavramla ilgilidir (Özkan, 2011).

Bilişsel kavram: Bireyin konu veya olay hakkındaki tutumunun olumlu veya olumsuz olması bireyin inanç, olgu ve bilgilerine dayanır. Bireyin örneğin ders dışı egzersizlere katılmasının diğer derslerinin başarısını olumsuz etkileyeceğini düşünmesi, bilimsel olarak böyle bir durumun olmadığı bilindiği halde, bireyde böyle bilgi ve inancın oluştuğunu göstermektedir (Yağcı, 2012).

Davranışsal kavram: Bireyin konu veya olgu karşı gösterdiği tutumun davranış olarak yansımasıdır. Daha çok tutumun hareketlerle kendini gösterme eğilimidir. Örneğin beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu düşünceleri varsa derse katılımı istekli bir şekilde hareketlerine yansır ama olumsuz tutumlar benimsiyorsa derse katılmamak için birçok bahane üretme, derse girmeme ve hareketleri isteksizce yapma gibi davranışlarının oluşmasına neden olur (Özyalvaç, 2010).

2.4.1. Tutum Ölçmede Yaklaşımlar

Tutum ölçme ile tutum ölçeklerinin varsayımları, bir ölçekteki herhangi bir maddeyi veya birkaç maddeye cevap vermesi, tutum davranışını onayladığı veya gösterdiği tutumun seviyesini belirlediği nicel verilerin varsayımıdır (Küçükahmet, 1977). Yapılan çalışmaların gerçekliliği, elle tutulan yani somut bir nesne veya elle tutulamayan yani soyut tanımlamaya bağlı olarak her türlü nesne ve kavramı tanıma olarak (Turgut, 1977) şeklinde tanımlanmıştır (Aydınlı, 1997).

Guttman Tutum Ölçekleri: Cevapların belirli bir şekilde ve düzene göre verildiği, deneklerin bir soru hakkında verdikleri cevabın diğer sorulara verecekleri cevabın tahminden bulunmasını kolaylaştıran bir ölçektir. Örneğin beden eğitimi dersi için sorulan soruyu olumlu cevaplayan deneğin beden eğitim öğretmeni için de olumlu cevaplar vereceği tahmin edilir (Best ve Kahn, 1998).

Bogordus Sosyal Uzaklık Tutum Ölçeği: Toplum içinde grupların birbiri ile ilgili bağlarını ölçmek için yapılan ölçektir. Örneğin ülkedeki taksi sürücülerinin ilişkilerini öğrenmek için yapılan araştırma gibi (Best ve Kahn, 1998).

Likert Türü Tutum Ölçekleri: Davranışın ölçülmesinde sözel kavramlar ya da sayısal kavramlarla derecelendirerek yapılan ölçmedir. Günümüzde birçok bilimsel araştırmada kullanılır (Wiersma, 1995).

Thurstone Türü Tutum Ölçekleri: Yapılacak çalışmada birçok öneri ve soruların toplanması, toplanan bu soru ve önerilerin inanç ve tutumlarla ilgili olmayanların belli bir uzman grubu tarafından çıkartılması, elde edilen soruların uygulanacağı belli grup ve kişilerin verdiği yanıtı göre derecelendirilmesi ölçeğidir. Thurstone ölçeklerine “mutlak ölçek” de denir (Wiersma, 1995).

3. YÖNTEM

Bu çalışma, devlet ve özel okullarda öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını araştırmak amacıyla nicel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılarak yapılmıştır. Bu ana amaçtan hareketle bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırma modelinde araştırmanın konusu olan bireyler veya nesneler, kendi koşulları ile kendi içerisinde ve oldukları gibi tanımlanmaya çalışılmıştır. Bunları hiçbir biçimde değiştirebilme ve etkileyebilme uğraşı içine girilmemiştir (Karasar, 2009). Dolayısıyla bu çalışma devlet okulları ve özel okullarda öğretim gören ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitim ve spor dersine karşı olan tutumlarını farklı değişkenlere göre araştırılmasına yönelik yapılmıştır.

3.1. Evren Örneklem

Bu çalışmanın evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, Manisa ili Şehzadeler ve Yunusemre ilçelerinde Mili Eğitim Bakanlığına bağlı özel ve devlet okullarında öğrenim gören lise öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın Örneklemi 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, Manisa ili Şehzadeler ve Yunusemre ilçelerinde, 5 özel ve 7 devlet okullu olmak üzere toplam 12 lisedeki 1512 kız ve erkek öğrenci oluşturmaktadır. Devlet okulunda öğrenim gören 535 erkek ve 403 kadın öğrenci, özel okulda öğrenim gören 355 erkek ve 219 kadın öğrenci araştırmaya alınmıştır. Çalışmada bireylerin seçiminde önce küme örnekleme yoluyla verilerin toplanacağı okullar belirlenmiş, sonra katılımcı örnekleme yoluyla bu okullarda eğitim gören öğrenciler belirlenmiştir. Okulların seçilmesinde “uygun örnekleme yöntemi” kullanılmıştır. Seçilen her okulda rastgele seçilen 9, 10, 11 ve 12 şubedeki öğrencilere “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” uygulanmıştır

3.2. Veri Toplama Araçları

Çalışma verilerini elde etmek için uzman kişilerin görüşleri alınarak araştırmaya katılacak katılımcılara sorulmak üzere araştırmacı tarafında geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” ile katılımcıların Beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını belirleyebilmek amacıyla Demirhan ve Altay’ın (2001) geliştirmiş olduğu “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.

3.3. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından 12 maddeden oluşan katılımcıların kişisel özelliklerinin belirlenmesi amacıyla oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu; cinsiyet, yaş, okul türü, sınıf düzeyi, anne öğrenim düzeyi, baba öğrenim düzeyi, ailenin sportif aktivite yapma, ailenin sportif aktiviteye izin verebilme, beden eğitimi ve spor derslerine hem istekle hem zevkle katılabilmek, okul takımlarında oynama, beden eğitim ve spor derslerine engel durumlar ve beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor alma durumlarını içermektedir. Ek-3’de bu özelliklere yer verilmiştir.

3.4. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

Bu çalışmada, Demirhan ve Altay’ın (2001) geliştirmiş olduğu ve 12 maddesi (6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 23) olumlu, 12 maddesi (1, 2, 3, 4, 5, 8, 11, 13, 19, 20, 22, 24) olumsuz olmak üzere toplam 24 maddeden meydana gelen 5’li likert tipi ve tek boyutlu “*Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği*” kullanılmıştır. "Tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, tamamen katılmıyorum" şeklinde olan ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan 120’dir. Ölçekte yer alan olumsuz ifadeler ters kodlanmaktadır. Ölçekten alınan puanın yüksek olması Beden Eğitimi ve Spor Dersine karşı tutumlarının yüksek olduğunu ifade etmektedir.

3.5. Veri Analiz

İstatistiksel analizlere geçilmeden önce, bu analizlerle ilgili normallik, homojenlik, durağanlık, doğrusallık gibi varsayımlar denetlenmeli ve hangi varsayımların sağlandığı konusunda istatistiksel bilgiler verilmelidir. Araştırmacı bu bilgiler ışığında hangi analiz tekniklerini tercih ettiğini ve hangilerini tercih etmediğini gerekçelendirmelidir (Tozoğlu ve Dursun 2020).

Araştırma neticesinde elde edilen verilerin analizine geçilmeden önce öncelikle toplanan veriler kontrol edilmiştir. Yanlış veya eksik doldurulan anketler değerlendirmeye dâhil edilmemiştir. Daha sonra anketler bilgisayara aktarılıp analize hazır hale getirilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 21,00 paket programı kullanılmıştır. Veriler analiz edilirken öncelikle tanımlayıcı analiz (frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, yüzdelik dağılım) teknikleri kullanılmıştır. Bunlar; frekans,

aritmetik ortalama, standart sapma ve yüzdelik dağılımdır. Normal dağılım gösteren verilerde parametrik testlerden, iki farklı bağımsız değişkenler ile ölçekten alınan puan ortalamaları arasındaki farklılaşma olup olmadığını tespit etmek için “Bağımsız rneklemeler için T-testi” ve ikiden fazla farklı değişken ile ölçekten alınan puan ortalamaları arasında farklılaşma olup olmadığının belirlenmesi için de “Tek Yönlü Varyans, Tukey Analizi” testi yapılarak sonuçlar $p<,05$ anlamlılık düzeyine göre değerlendirilmiştir (Bursal, 2019; Büyüköztürk, vd., 2012).

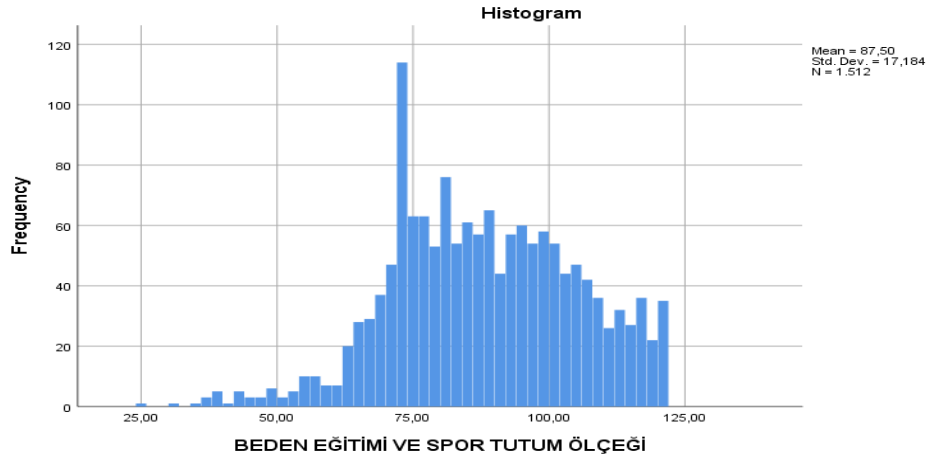

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma da elde edilen verilere ait yapılan istatistik analizler, tablolar ve yorumlar sunulmaktadır.

Tablo 1. Tanımlayıcı İstatistik Dağılımı

Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	
N	1512
X	87,4980
Median	87,0000
Mode	72,00
Std. Deviation	17,18421
Variance	295,297
Skewness	-,136
Std. Error of Skewness	,063
Kurtosis	-,242
Std. Error of Kurtosis	,126
Range	95,00
Minimum	25,00
Maximum	120,00

Verilerin analizinde kategorik değişkenler için frekans dağılımları verilmiştir. Ayrıca verilerin normal dağılıma sahip olması şartına bakmak için mod, medyan ve aritmetik ortalama değerleri ile çarpıklık ve basıklık katsayıları dikkate alınmıştır. Tabloda görüldüğü gibi Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği mod, medyan ve aritmetik ortalamaları birbirine yakın olduğu, çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde Skewness $-,136$ ve Kurtosis $-,242$ olduğu tespit edilmiştir. Büyüköztürk (2012), Tabachnik ve Fidell (2015) ile George ve Mallery (2010)'nin belirttiği sınırlar içerisinde (-1 ile $+1$; -1.5 ile $+1.5$; -2.0 ile $+2.0$) yer alan veri setinin normal bir dağılıma sahip olduğu görülmüştür. Normal dağılım gösterdiği için parametrik testler kullanılmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Öğrenim Görmekte Olduğu Okul Türü Dağılımı

Okul Türü	n	%
Özel	574	38,0
Devlet	938	62,0
Toplam	1512	100,0

Araştırmaya katılan 574 öğrencinin (%38,0) özel okulda ve 938 öğrencinin (%62,0) ise devlet okulunda öğrenim görmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

Okul Türü	Cinsiyet	n	%
Devlet Okulu	Erkek	535	57,0
	Kadın	403	43,0
	Toplam	938	100,0
Özel Okul	Erkek	355	61,8
	Kadın	219	38,2
	Toplam	574	100,0
Genel	Toplam	1512	100,0

Araştırma 890(%58,9) erkek ve 622(%41,1) kadın olmak üzere toplam 1512 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin 535 erkek ve 403 kadın öğrenci, özel okulda öğrenim gören öğrencilerin 355 erkek ve 219 kadın öğrenci olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Yaş Dağılımı

Yaş	n	%
13 yaş	43	2,8
14 yaş	238	15,7
15 yaş	425	28,1
16 yaş	421	27,8
17 yaş ve üzeri	385	25,5
Toplam	1512	100,0
Devlet Okulu		
13 yaş	35	3,7
14 yaş	166	17,7
15 yaş	269	28,7
16 yaş	291	31,0

17 yaş ve üzeri	177	18,9
Toplam	938	100,0
Özel Okul		
13 yaş	8	1,4
14 yaş	72	12,5
15 yaş	156	27,2
16 yaş	130	22,6
17 yaş ve üzeri	208	36,2
Toplam	574	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımları incelendiğinde; 43 kişinin (%2,8) 13 yaşında, 238 kişinin (%15,7) 14 yaşında, 425 kişinin (%28,1) 15 yaşında, 421 kişinin (%27,8) 16 yaşında ve 385 kişinin (%25,5) 17 yaş ve üzerinde olduğu görölmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Öğrenim Görmekte Olduğu Sınıf Düzeyi Dağılımı

Sınıf Düzeyi	n	%
9. Sınıf	271	17,9
10. Sınıf	575	38,0
11. Sınıf	407	26,9
12. Sınıf	259	17,1
Toplam	1512	100,0
Devlet Okulu		
9. Sınıf	202	21,5
10. Sınıf	362	38,6
11. Sınıf	292	31,1
12. Sınıf	82	8,7

Toplam	938	100,0
Özel Okul		
9. Sınıf	69	12,0
10. Sınıf	213	37,1
11. Sınıf	115	20,0
12. Sınıf	177	30,8
Toplam	574	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim görmekte olduğu sınıf düzeyi dağılımları incelendiğinde; 271 öğrencinin (%17,9) 9. Sınıfta, 575 öğrencinin(%38,0) 10. Sınıfta, 407 öğrencinin(%26,9) 11. Sınıfta ve 259 öğrencinin(%17,1) 12. Sınıfta öğrenim görmekte olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Düzeyi Dağılımı

Annenizin Öğrenim Durumu	n	%
Okuryazar değil	88	5,8
İlköğretim	577	38,2
Ortaöğretim	600	39,7
Üniversite	247	16,3
Toplam	1512	100,0
Devlet Okulu		
Okuryazar değil	76	8,1
İlköğretim	464	49,5
Ortaöğretim	350	37,3
Üniversite	48	5,1
Toplam	938	100,0
Özel Okul		

Okuryazar değil	12	2,1
İlköğretim	113	19,7
Ortaöğretim	250	43,6
Üniversite	199	34,7
Toplam	574	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyi dağılımları incelendiğinde; 88 öğrencinin (%5,8) annesinin okuryazar olmadığı, 577 öğrencinin (%38,2) annesinin ilköğretim, 600 öğrencinin (%39,7) annesinin ortaöğretim ve 247 öğrencinin(%16,3) annesinin üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Katılımcıların Babalarının Eğitim Düzeyi Dağılımı

Babanızın Öğrenim Durumu	N	%
Okuryazar Değil	32	2,1
İlköğretim	524	34,7
Ortaöğretim	655	43,3
Üniversite	301	19,9
Toplam	1512	100,0
Devlet Okulu		
Okuryazar Değil	23	2,5
İlköğretim	421	44,9
Ortaöğretim	414	44,1
Üniversite	80	8,5
Toplam	938	100,0
Özel Okul		
Okuryazar Değil	9	1,6
İlköğretim	103	17,9

Ortaöğretim	241	42,0
Üniversite	221	38,5
Toplam	574	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi dağılımları incelendiğinde; 32 öğrencinin (%2,1) babasının okuryazar olmadığı, 524 öğrencinin (%34,7) babasının ilköğretim, 655 öğrencinin (%43,3) babasının ortaöğretim ve 301 öğrencinin(%19,9) babasının üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Katılımcıların Ailelerinde Sportif Aktivite Yapan Var mı Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Ailenizde Sportif Aktivite Yapan Var Mı?	N	%
Evet	494	32,7
Hayır	1018	67,3
Toplam	1512	100,0
Devlet Okulu		
Evet	277	29,5
Hayır	661	70,5
Toplam	938	100,0
Özel Okul		
Evet	217	37,8
Hayır	357	62,2
Toplam	574	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerden ailenizde sportif aktivite yapan var mı sorusuna, 404 öğrenci (%32,7) evet yanıtı 1018 öğrenci (%67,3) ise hayır yanıtı vermiştir.

Özel okulda öğrenim gören öğrencilerin ailelerinde sportif aktivite yapan birey (%37,8) oranının devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin ailelerinde sportif aktivite yapanlardan(%29,5) yüksek olduğu çıkan sonuç olarak tespit edilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Aileniz Sportif Aktivite Yapmanıza İzin Veriyor mu Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Aileniz Sportif Aktivite Yapmanıza İzin Veriyor Mu?	N	%
Evet	1235	81,7
Hayır	83	5,5
Kısmen	194	12,8
Toplam	1512	100,0
Devlet Okulu		
Evet	733	78,1
Hayır	60	6,4
Kısmen	145	15,5
Toplam	938	100,0
Özel Okul		
Evet	502	87,5
Hayır	23	4,0
Kısmen	49	8,5
Toplam	574	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerden aileniz sportif aktivite yapmanıza izin veriyor mu sorusuna, 1235 öğrenci (%81,7) evet yanıtı, 83 öğrenci (%5,5) hayır ve 194 öğrenci (%12,8) kısmen yanıtı vermiştir.

Özel okulda öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin verme (%87,5) oranının devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin verme(%78,1) oranından yüksek olduğu çıkan sonuç olarak tespit edilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine İsteyerek ve Zevkle Katılıyor musunuz Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Beden Eğitimi Derslerine İsteyerek Ve Zevkle Katılıyor Musunuz?	N	%
Evet	1260	83,3
Hayır	252	16,7
Toplam	1512	100,0
Devlet Okulu		
Evet	757	80,7
Hayır	181	19,3
Toplam	938	100,0
Özel Okul		
Evet	503	87,6
Hayır	71	12,4
Toplam	574	100,0

Çalışmaya dâhil olan öğrencilerden beden eğitimi ve spor dersine hem isteyerek hem de zevkle katılma durumları incelendiğinde, 1260 öğrencinin (%83,3) isteyerek ve zevkle katıldığını ifade ettikleri 252 öğrencinin (%16,7) ise isteyerek ve zevkle katılmadıklarını ifade ettikleri görülmektedir.

Özel okulda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma (%87,6) oranının devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma (%80,7) oranından yüksek olduğu çıkan sonuç olarak tespit edilmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların Okul Takımında Oynamak İsteme Durumları Dağılımı

Okul Takımında Oynamak İstiyor Musunuz?	n	%

Evet	686	45,4
Hayır	826	54,6
Toplam	1512	100,0
Devlet Okulu		
Evet	416	44,3
Hayır	522	55,7
Toplam	938	100,0
Özel Okul		
Evet	270	47,0
Hayır	304	53,0
Toplam	574	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul takımında oynamak isteme durumları incelendiğinde, 686 öğrencinin (%45,4) oynamak istediklerini ifade ettikleri 826 öğrencinin (%54,6) ise oynamak istemediklerini ifade ettikleri gözlenmektedir.

Özel okulda öğrenim gören öğrencilerin okul takımında oynamak isteme (%47,0) oranının devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin okul takımında oynamak isteme (%44,3) oranından yüksek olduğu çıkan sonuç olarak tespit edilmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine Engel Olarak Düşündüğü Nedenlerin Dağılımı

Beden Eğitimi Derslerine Engel Olarak Düşündüğünüz En Etkili Şıkkı İşaretleyiniz?	n	%
Beden Eğitimi Öğretmeni Alanında Yetersiz	60	4,0
Beden Eğitimi Öğretmeni Yok	49	3,2
Salon, Saha ve Malzeme Yetersiz	545	36,0
Diğer Derslerin Yoğunluğundan Zaman Ayıramıyorum	858	56,7

Toplam	1512	100,0
Devlet Okulu		
Beden Eğitimi Öğretmeni Alanında Yetersiz	42	4,5
Beden Eğitimi Öğretmeni Yok	35	3,7
Salon, Saha ve Malzeme Yetersiz	426	45,4
Diğer Derslerin Yoğunluğundan Zaman Ayıramıyorum	435	46,4
Toplam	938	100,0
Özel Okul		
Beden Eğitimi Öğretmeni Alanında Yetersiz	18	3,1
Beden Eğitimi Öğretmeni Yok	14	2,4
Salon, Saha ve Malzeme Yetersiz	119	20,7
Diğer Derslerin Yoğunluğundan Zaman Ayıramıyorum	423	73,7
Toplam	574	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi derslerine engel olarak düşündükleri nedenler incelendiğinde; 60 öğrencinin (%4,0) beden eğitimi öğretmeni alanında yetersiz olduğundan, 49 öğrencinin (%3,2) beden eğitimi öğretmeni olmadığından, 545 öğrencinin(%36,0) salon, saha ve malzemenin yetersiz olduğundan ve 858 öğrencinin(%56,7) ise diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramadıklarından dolayı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

Özel okulda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine engel olarak diğer derslerin yoğun olmasından zaman ayıramıyorum (%73,7) nedenin en yüksek oranda olduğu gözlenmektedir. Devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerde ise beden eğitimi ve spor derslerine engel olarak, diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramıyorum (%46,4)ve salon, saha ve malzemenin yetersiz olması (%45,4) nedenlerinin yüksek oranda olduğu gözlenmektedir.

Tablo 13. Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine Katılmamak İçin Rapor Alma Durumları Dağılımı

Beden Eğitimi Derslerine Katılmamak İçin Rapor Almayı Düşündünüz mü?	n	%
Evet	75	5,0
Hayır	1425	94,2
Raporluyum	12	,8
Toplam	1512	100,0
Devlet Okulu		
Evet	59	6,3
Hayır	870	92,8
Raporluyum	9	1,0
Toplam	938	100,0
Özel Okul		
Evet	16	2,8
Hayır	555	96,7
Raporluyum	3	,5
Toplam	574	100,0

Çalışmaya katılmış olan öğrencilerden beden eğitimi ve spor derslerine katılmamak adına rapor almayı düşündünüz mü sorusuna, 1425 öğrenci (%94,2) hayır, 75 öğrenci (%5,0) evet ve 12 öğrenci (%0,8) ise raporlu olduğu yanıtı vermiştir.

Devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerden beden eğitimi ve spor derslerine katılmamak adına rapor almayı düşünme (%6,3) oranının özel okulda öğrenim gören öğrencilerden beden eğitimi ve spor dersine katılmamak için rapor almayı düşünme(%2,8) oranından daha yüksek olmuş olduğu çıkan sonuç şeklinde tespit edilmiştir.

Tablo 14. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

Cinsiyet	n	x	s	t	p	fark
-----------------	----------	----------	----------	----------	----------	-------------

1. Erkek	890	89,40	16,74	5,21	,000	1>2
2. Kadın	622	84,76	17,45			
Devlet Okulu						
1. Erkek	535	86,60	15,42	2,69	,007	1>2
2. Kadın	403	83,74	16,89			
Özel Okul						
1. Erkek	355	93,62	17,75	4,52	,000	1>2
2. Kadın	219	86,63	18,32			

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasındaki farklılık durumunu belirlemek için yapılan t Testi analizi sonrasında $p<,050$ anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=5,21$, $p=,000<,050$). Erkek öğrencilerin($x=89,40$)beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin kadın öğrencilerden($x=84,76$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Devlet okulundaki öğrencilerden cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=2,69$, $p=,007<,050$). Devlet okulundaki erkek öğrencilerin($x=86,60$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin kadın öğrencilerden($x=83,74$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Özel okuldaki öğrencilerden cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=4,52$, $p=,000<,050$). Devlet okulundaki erkek öğrencilerin($x=93,62$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin kadın öğrencilerden($x=86,63$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Tablo 15. Katılımcıların Yaş Grubuna Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

Yaş	n	x	s	f	p	fark
-----	---	---	---	---	---	------

1. 13 yaş	43	88,02	20,66			
2. 14 yaş	238	90,18	15,20			
3. 15 yaş	425	88,47	15,99		,015	2>4
4. 16 yaş	421	86,80	18,12	3,33	,001	2>5
5. 17 yaş ve üzeri	385	85,45	17,90		,012	3>5
Toplam	1512	87,49	17,18			
Devlet Okulu						
1. 13 yaş	35	86,14	21,05			
2. 14 yaş	166	88,74	14,08			
3. 15 yaş	269	85,93	15,28		,004	2>4
4. 16 yaş	291	84,22	17,37	3,15	,001	2>5
5. 17 yaş ve üzeri	177	83,14	15,52			
Toplam	938	85,38	16,12			
Özel Okul						
1. 13 yaş	8	96,25	17,75			
2. 14 yaş	72	93,50	17,15			
3. 15 yaş	156	92,86	16,29		,015	2>5
4. 16 yaş	130	92,58	18,47	3,18	,005	3>5
5. 17 yaş ve üzeri	208	87,42	19,52		,011	4>5
Toplam	574	90,95	18,27			

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi testi sonrasında $p<,050$ düzeyinde puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f=3,33$, $p=<,050$). 14 yaşındaki ($x=90,18$) ve 15

yaşındaki($\bar{x}=85,93$) öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin 17 yaş ve üzerindeki ($\bar{x}=85,45$) öğrencilerden yüksek olduğu ve 14 yaşındaki($\bar{x}=90,18$) öğrencilerin 16 yaşındaki($\bar{x}=86,80$) öğrencilerden de beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Devlet okulundaki öğrencilerin yaşları ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f=3,15$, $p<,050$). 14 yaşındaki($\bar{x}=88,74$) öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin 16 yaşındaki($\bar{x}=84,22$) öğrencilerden ve 17 yaş ve üzerindeki ($\bar{x}=83,14$) öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Özel okuldaki öğrencilerin yaşları ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f=3,18$, $p<,050$). 14 yaşındaki ($\bar{x}=93,50$), 15 yaşındaki ($\bar{x}=92,86$) ve 16 yaşındaki ($\bar{x}=92,58$) öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin 17 yaş ve üzerindeki ($\bar{x}=87,42$) öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Tablo 16. Katılımcıların Öğrenim Görmekte Oldukları Okul Türüne Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

Okul Türü	n	x	s	t	p	fark
1. Özel	574	90,95	18,27	6,01	,000	1>2
2. Devlet	938	85,38	16,12			

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları okul türü değişkenine göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasındaki farklılık durumunu belirlemek için yapılan t Testi analizi sonrasında $p<,050$ anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=6,01$, $p=,000<,050$). Özel okulda öğrenim gören öğrencilerin($\bar{x}=90,95$)beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerden($\bar{x}=85,38$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Tablo 17. Katılımcıların Sınıf Düzeyine Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

Sınıf Düzeyi	n	x	s	f	p	fark
1. 9. Sınıf	271	88,86	16,89	6,21	,006	1>3
2. 10. Sınıf	575	89,31	16,20			
3. 11. Sınıf	407	85,16	17,13			
4. 12. Sınıf	259	85,69	19,05			
Toplam	1512	87,49	17,18			
Devlet Okulu						
1. 9. Sınıf	202	86,85	16,45	5,66	,016	1>3
2. 10. Sınıf	362	87,18	14,98			
3. 11. Sınıf	292	83,32	17,05			
4. 12. Sınıf	82	81,10	15,40			
Toplam	938	85,38	16,12			
Özel Okul						
1. 9. Sınıf	69	94,76	16,91	3,75	,007	1>4
2. 10. Sınıf	213	92,92	17,55			
3. 11. Sınıf	115	89,86	16,49			
4. 12. Sınıf	177	87,81	20,21			
Toplam	574	90,95	18,27			

Katılımcıların ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı fark saptanmıştır ($f=6,21$, $p=<,050$). 9'cu sınıfta($x=88,86$) ve 10'cu sınıfta($x=89,31$) öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamalarının 11'ci sınıfta($x=85,16$) ve 12'ci sınıfta($x=85,69$) öğrenim gören öğrencilerden yüksek olduğu görülmüştür.

Devlet okulundaki öğrenim gören öğrencilerin sınıfları ile ölçekten alınan puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($f=5,66$, $p=<,050$). 9'cu sınıfta($x=86,85$) ve 10'cu sınıfta($x=87,18$) öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamalarının

11’ci sınıfta_(x=83,32) ve 12’ci sınıfta_(x=81,10) öğrenim gören öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Özel okuldaki öğrencilerin öğrenim gören öğrencilerin sınıfları ile ölçekten almış oldukları puan ortalamaları arasında anlamlı fark görülmüştür ($f=3,75$, $p=<,050$). 9’cu sınıfta_(x=94,76) ve 10’cu sınıfta_(x=92,92) öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamalarının 12’ci sınıfta_(x=87,81) öğrenim gören öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Tablo 18. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

Eğitim Düzeyi	n	x	s	f	p	fark
1. Okuryazar değil	88	84,44	17,14			
2. İlköğretim	577	86,24	16,69		,032	3>1
3. Ortaöğretim	600	88,63	17,15	3,28	,043	4>1
4. Üniversite	247	88,76	18,14		,017	4>2
Toplam	1512	87,49	17,18			
Devlet Okulu						
1. Okuryazar değil	76	83,31	16,31			
2. İlköğretim	464	85,46	16,43			
3. Ortaöğretim	350	85,31	15,67	,95	,412	
4. Üniversite	48	88,33	16,12			
Toplam	938	85,38	16,12			
Özel Okul						
1. Okuryazar değil	12	91,58	21,08			
2. İlköğretim	113	89,45	17,44			
3. Ortaöğretim	250	93,27	18,05	2,49	,011	3>4
4. Üniversite	199	88,86	18,64			

Toplam	574	90,95	18,27
---------------	-----	-------	-------

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi testi sonrasında $p < ,050$ düzeyinde puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f=3,28$, $p = <,050$). Anne eğitim düzeyi okuryazar olmayan öğrencilerin ($x=84,44$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin anne eğitim düzeyi ortaöğretim ($x=88,63$) ve üniversite ($x=88,76$) olan öğrencilerden düşük olduğu, anne eğitim düzeyi ilköğretim ($x=86,24$) olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin anne eğitim düzeyi üniversite ($x=88,76$) olan öğrencilerden düşük sonucu bulunmuştur.

Devlet okulundaki öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($f=,95$, $p = >,050$).

Özel okuldaki öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f=2,49$, $p = <,050$). Anne eğitim düzeyi ortaöğretim ($x=93,2760$) olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin anne eğitim düzeyi üniversite ($x=88,86$) olan öğrencilerden yüksek sonucu bulunmuştur.

Tablo 19. Katılımcıların babalarının Eğitim Düzeyine Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

Eğitim Düzeyi	n	x	s	f	p	fark
1. Okuryazar değil	32	86,96	15,08			
2. İlköğretim	524	86,62	16,65			
3.Ortaöğretim	655	87,49	17,05	1,33	,046	4>2
4.Üniversite	301	89,09	18,48			
Toplam	1512	87,49	17,18			

Devlet Okulu						
1. Okuryazar değil	23	81,26	10,14			
2. İlköğretim	421	85,46	15,95			
3.Ortaöğretim	414	85,07	16,54	1,11	,343	...
4.Üniversite	80	87,71	16,13			
Toplam	938	85,38	16,12			
Özel Okul						
1. Okuryazar değil	9	101,5	16,29			
2. İlköğretim	103	91,33	18,62			
3.Ortaöğretim	241	91,65	17,15	1,55	,200	...
4.Üniversite	221	89,59	19,27			
Toplam	574	90,95	18,27			

Katılımcıların ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile baba eğitim düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ($f=1,33$, $p=<,050$). Baba eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin($x=89,09$)puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi ilköğretim olan öğrencilerden($x=86,62$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Özel okuldaki öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri ile ölçekten almış oldukları puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($f=1,11$, $p=>,050$).

Devlet okuldaki öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri ile ölçekten almış oldukları puan ortalamaları arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir ($f=1,55$, $p=>,050$).

Tablo 20. Katılımcıların Ailelerinde Sportif Aktivite Yapan Kişi Olma Durumlarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

Sportif Aktivite Yapma	n	x	s	t	p	fark
1. Evet	494	89,66	17,36	3,43	,001	1>2

2. Hayır	1018	86,44	17,00			
Devlet Okulu						
1. Evet	277	87,70	16,60	2,86	,004	1>2
2. Hayır	661	84,40	15,83			
Özel Okul						
1. Evet	217	92,17	18,01	1,24	,214	
2. Hayır	357	90,21	18,42			

Araştırmaya katılan sportif aktivite yapma durumlarına göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasındaki farklılık durumunu belirlemek için yapılan t Testi analizi sonrasında $p<,050$ anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=3,43$, $p=<,050$). Sportif aktivite yapan öğrencilerin($x=89,66$)beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin sportif aktivite yapmayan öğrencilerden($x=86,44$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Devlet okulundaki öğrencilerin sportif aktivite yapma durumlarına göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=2,86$, $p=<,050$). Sportif aktivite yapan öğrencilerin($x=87,70$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin sportif aktivite yapmayan öğrencilerden($x=84,40$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Özel okuldaki öğrencilerin sportif aktivite yapma durumlarına göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($t=1,24$, $p=>,050$).

Tablo 21. Katılımcıların Ailelerinin Sportif Aktivite Yapmalarına İzin Verme Durumlarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

İzin Verme	n	x	s	f	p	fark
1. Evet	1235	88,38	17,41	9,11	,004	1>2

2. Hayır	83	82,83	18,30			
3. Kısmen	194	83,87	14,26			
Toplam	1512	87,49	17,18			
Devlet Okulu						
1. Evet	733	86,01	16,38			
2. Hayır	60	82,38	15,92			
3. Kısmen	145	83,43	14,65	2,66	,070	...
Toplam	938	85,38	16,12			
Özel Okul						
1. Evet	502	91,84	18,28			
2. Hayır	23	84,00	23,82		,043	1>2
3. Kısmen	49	85,16	13,13	4,77	,013	1>3
Toplam	574	90,95	18,27			

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin verme durumları ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması için yapılan tek yönlü varyans analizi testi sonrasında $p<,050$ düzeyinde puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f=9,11$, $p=<,050$). Öğrencilerin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin veren öğrencilerin ($x=88,38$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin vermeyen ($x=82,83$) ve kısmen izin veren ($x=83,8711$) öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Devlet okulundaki öğrencilerin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin verme durumları ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($f=2,66$, $p=>,050$).

Özel okuldaki öğrencilerin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin verme durumları ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f=4,77$, $p=<,050$). Öğrencilerin

ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin veren öğrencilerin($x=91,84$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin vermeyen ($x=84,00$) ve kısmen izin veren($x=85,16$) öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Tablo 22. Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine İsteyerek ve Zevkle Katılma Durumlarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

İsteyerek ve Zevkle Katılma	n	x	s	t	p	fark
1. Evet	1260	90,73	15,54	17,83	,000	1>2
2. Hayır	252	71,31	15,82			
Devlet Okulu						
1. Evet	757	88,51	14,80	13,26	,000	1>2
2. Hayır	181	72,26	14,78			
Özel Okul						
1. Evet	503	94,07	16,03	12,18	,000	1>2
2. Hayır	71	68,88	18,09			

Katılımcıların ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile beden eğitimi dersine isteyerek ve zevkle katılma değişkeni arasında anlamlı fark saptanmıştır ($t=17,83$, $p=,000<,050$). Beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin($x=90,73$) puan ortalamalarının beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencilerden($x=71,31$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Devlet okulundaki öğrencilerin ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile beden eğitimi dersine isteyerek ve zevkle katılma değişkeni arasında anlamlı fark saptanmıştır ($t=13,26$, $p=,000<,050$). Beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin($x=88,51$) puan ortalamalarının beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencilerden($x=72,26$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Özel okuldaki katılımcıların ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile beden eğitimi dersine isteyerek ve zevkle katılma değişkeni arasında anlamlı fark saptanmıştır ($t=12,18$, $p=,000<,050$). Beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin($x=94,07$) puan ortalamalarının beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencilerden($x=68,88$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Tablo 23. Katılımcıların Okul Takımında Oynamak İsteme Durumlarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

Takımda Oynamak İsteme	n	x	s	t	p	fark
1. Evet	686	93,19	16,57	12,28	,000	1>2
2. Hayır	826	82,77	16,22			
Devlet Okulu						
1. Evet	416	90,20	15,73	8,47	,000	1>2
2. Hayır	522	81,53	15,40			
Özel Okul						
1. Evet	270	97,79	16,81	9,02	,000	1>2
2. Hayır	304	84,88	17,37			

Katılımcıların ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile okul takımında oynama isteği değişkeni arasında anlamlı fark saptanmıştır ($t=12,28$, $p=,000<,050$). Okul takımında oynamak isteyen öğrencilerin($x=93,19$) puan ortalamalarının okul takımında oynamak istemeyen öğrencilerden ($x=82,77$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Devlet okulundaki öğrencilerin ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile okul takımında oynama isteği değişkeni arasında anlamlı fark saptanmıştır ($t=8,47$, $p=,000<,050$). Okul takımında oynamak isteyen öğrencilerin($x=90,20$) puan ortalamalarının okul takımında oynamak istemeyen öğrencilerden($x=81,53$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Devlet okulundaki öğrencilerin ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile okul takımında oynama isteği değişkeni arasında anlamlı fark saptanmıştır ($t=9,02$, $p=,000<,050$). Okul takımında oynamak isteyen öğrencilerin($x=97,79$) puan ortalamalarının okul takımında oynamak istemeyen öğrencilerden($x=84,88$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Tablo 24. Katılımcıların Beden eğitimi Derslerine Katılmalarına Engel Olan Unsurlara Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

Engeller	n	x	s	f	p	fark
1. Beden eğitimi öğretmeni alanında yetersiz	60	81,91	18,62	6,25	,007	3>1
2. Beden eğitimi öğretmeni yok	49	79,40	15,85			
3. Salon, saha ve malzeme yetersiz	545	88,17	16,62		,009	4>1
4. Diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramıyorum	858	87,91	17,34		,001	4,3>2
Devlet Okulu						
1. Beden eğitimi öğretmeni alanında yetersiz	42	77,64	17,12	4,32	,001	3>1
2. Beden eğitimi öğretmeni yok	35	81,88	14,05			
3. Salon, saha ve malzeme yetersiz	426	86,34	16,51		,003	4>1
4. Diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramıyorum	435	85,46	15,60			
Özel Okul						
1. Beden eğitimi öğretmeni alanında yetersiz	18	91,88	18,61	6,41	,002	1>2
2. Beden eğitimi öğretmeni yok	14	73,21	18,80			
3. Salon, saha ve malzeme yetersiz	119	94,75	15,32		,000	4,3>2
4. Diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramıyorum	423	90,43	18,66			

Katılımcıların ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile beden eğitimi dersine engel olan unsurlar değişkeni arasında anlamlı fark saptanmıştır ($f=6,25$, $p=,000<,050$). Beden eğitimi derslerine katılmalarına engel durumlarının salon, saha ve

malzeme yetersiz olduğundan($x=88,17$) ve diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramadıklarından($x=87,91$) dolayı olduğunu belirten öğrencilerin puan ortalamalarının beden eğitimi derslerine katılmalarına engel durumlarının beden eğitimi öğretmeni alanında yetersiz($x=81,91$) olduğunu belirten ve beden eğitimi öğretmenin yok olduğundan($x=79,40$) dolayı olduğunu belirten öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Devlet okulundaki öğrencilerin ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile beden eğitimi dersine engel olan unsurlar değişkeni arasında anlamlı fark saptanmıştır ($f=6,25$, $p=<,050$). Beden eğitimi derslerine katılmalarına engel durumlarının salon, saha ve malzeme yetersiz olduğundan($x=88,17$) ve diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramadıklarından($x=87,91$) dolayı olduğunu belirten öğrencilerin puan ortalamalarının beden eğitimi derslerine katılmalarına engel durumlarının beden eğitimi öğretmeni alanında yetersiz($x=81,91$) olduğunu belirten ve beden eğitimi öğretmenin yok olduğundan($x=79,40$) dolayı olduğunu belirten öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Özel okuldaki katılımcıların ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile beden eğitimi dersine engel olan unsurlar değişkeni arasında anlamlı fark saptanmıştır ($f=6,41$, $p=<,050$). Beden eğitimi derslerine katılmalarına engel durumlarının beden eğitimi öğretmeni alanında yetersiz($x=91,88$), salon, saha ve malzeme yetersiz($x=94,75$) ve diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramadıklarından($x=90,43$) dolayı olduğunu belirten öğrencilerin puan ortalamalarının beden eğitimi öğretmenin olmadığından($x=73,21$) dolayı olduğunu belirten öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Tablo 25. Katılımcıların Beden Eğitimi Derslerine Katılmamak İçin Rapor Almayı Düşünme Durumlarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği Puan Değerlerinin Karşılaştırılması

Rapor Almayı Düşünme	n	x	s	f	p	fark
1. Evet	75	72,41	17,53	34,23	,000	2>1
2. Hayır	1425	88,37	16,80		,026	2>3

3. Raporluyum	12	77,50	13,59			
Toplam	1512	87,49	17,18			
Devlet Okulu						
1. Evet	59	73,50	17,519			
2. Hayır	870	86,22	15,77	18,05	,000	2>1
3. Raporluyum	9	81,66	8,67			
Toplam	938	85,38	16,12			
Özel Okul						
1. Evet	16	68,37	17,53			
2. Hayır	555	91,7495	17,79	16,61	,000	2>1
3. Raporluyum	3	65,00	20,07		,010	2>3
Toplam	574	90,95	18,27			

Katılımcıların ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile rapor almayı düşünme değişkeni arasında anlamlı fark saptanmıştır ($f=34,23$, $p=<,050$). Beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin($x=88,37$) puan ortalamalarının beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen($x=72,41$) ve raporlu olan($x=77,50$) öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Devlet okulundaki katılımcıların ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile rapor almayı düşünme değişkeni arasında anlamlı fark bulunmuştur ($f=18,05$, $p=<,050$). Beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin($x=86,22$) puan ortalamalarının beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen($x=73,50$) öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Özel okulda öğrenim gören öğrencilerin ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile rapor almayı düşünme değişkeni arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ($f=16,61$, $p=<,050$). Beden eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin($x=91,74$) puan ortalamalarının beden eğitimi derslerine

katılmamak için rapor almayı düşünen($x=68,37$) ve raporlu olan($x=65,00$) öğrencilerden yüksek olduğu görülmüştür.

5. TARTIŞMA-SONUÇ VE ÖNERİ

Bu başlık altında çalışmamızın problemi; devlet okulları ve özel okullarda eğitim gören ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının farklı değişkenlere göre değerlendirilmesidir. Araştırmanın probleminin tartışmasına yönelik bulguların, istatistik analizlerin, çalışmamıza paralel bilimsel çalışmaların yorum ve sonuçları bu bölümde ele alınmıştır.

5.1. Alt Problemler ile İlgili Sonuç ve Tartışma

1. Ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları okul türüne göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Çalışmaya dâhil olan öğrencilerin eğitim görmekte oldukları okul türleri değişkenine göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeklerinden almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmada özel okulda öğrenim gören öğrencilerin ($x=90,9582$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerden ($x=85,3806$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Devlet okullarında beden eğitimi dersi tutum puanlarının özel okulda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi tutum puanlarına göre düşük olduğu sonucuna varılabilir. Verilere dayanarak devlet okullarında saha, malzeme yetersizliği olması, beden eğitimi dersinin okul yönetimi ve aileler açısından yeterince benimsenmemesi ve beden eğitimi dersine karşı öğrencinin güdülenmesinin yetersiz olması görülmektedir. Özel okullardaki öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum puanları devlet okullarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum puanlarından daha yüksek çıkmasının nedenleri arasında birçok etken söyleyebiliriz. Bunlar; özel okullarda spora teşvik edilmesi için burs verilmesi, beden eğitimi dersine karşı okul yönetiminin ve ailelerin bakış açısı, saha ve malzeme yeterliliği, öğrencinin eğitim öğretim ortamının iyi olması, öğrencinin hazır bulunuşluğu gibi etkenler beden eğitimi dersine karşı tutumların farklı olmasını sağlamaktadır.

Yapılan çalışmalara bakıldığında; “özel okullarda okuyan lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi” isimli çalışmada özel

liselerin arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür (Kara, 2020). “Lise öğrencileri adına beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar ile akademik öz yeterlilik ilişkisi” isimli çalışmada Anadolu Lisesi ile Meslek Lisesinin tutumları 57 sağlık lisesine göre anlamlı farklılık görülmüştür (Oktaş, 2019). Literatürde Çetin (2007) tarafından yapılan çalışmada, okul türleri değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersi tutumlarının anlamlı derecede farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Yine başka bir araştırmada; Özkan (2011)’de yapmış olduğu çalışmasında bulgular kısmına bakıldığında, genel lise türlerinde eğitim alan erkek öğrencileri ile imam hatip lisesi okullarında eğitim gören kız ve erkek öğrencilerinin tutumlarının okul türlerine göre aralarında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin okul türlerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Güllü, Güçlü ve Arslan, 2009). Bu sonuçların çalışmamızla paralellik gösterdiği görülmektedir. Araştırmanın yapıldığı okulların MEB bağlı okullar olması ve aynı müfredat programlarını kullanmaları bu sonucu ortaya çıkarmıştır.

Yapılan çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşıldığı gibi farklı sonuçlara da ulaşılmıştır. Farklılıkların nedeni çalışmanın yapıldığı kurum ve çalışmanın yapıldığı gruba göre değişkenlik gösterebilir. Bu çalışmalardan bazıları; Yıldırım (2006) tarafından Sivas merkezde yer alan ve değişik eğitim seviyelerinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ait tutumlarının saptanabilmesi adına yapmış olduğu çalışmada okullarda eğitim alan ilköğretim son sınıf ve lise 9. Sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerine göre farklılaşma bulunmamaktadır. Genel ortaokul ile araştırmaya katılan imam hatip ortaokulları öğrencilerinden beden eğitimi dersine ait tutum puanları arasında istatistiksel manada bir farklılık olmadığını ortaya çıkarmıştır (Topalli, 2019). Devlet okulu ve özel okullarda eğitim-öğretim gören ortaöğretim öğrencilerinden beden eğitimi dersine yönelik algı ve tutumların incelenmesine yönelik yapılan çalışmada devlet okulları ve özel okullarda beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı seviyede bir farklılık olmadığı ortaya konulmuştur (Yavrucu, 2019).

2a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları yaş gruplarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Özel okuldaki öğrencilerin yaşları ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeği ile almış oldukları puanların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılıklar olduğu ortaya çıkarılmıştır ($f=3,186$, $p=<,050$). 14 yaşındaki ($x=93,5000$), 15 yaşındaki ($x=92,8654$) ve 16 yaşındaki ($x=92,5846$) öğrencilerin puan ortalamalarının 17 yaş ve üzerindeki ($x=87,4279$) öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. 14-16 yaş öğrencilerin tutum puanlarının yüksek olmasındaki nedenler; öğrencilerin ders ve gelecek kaygısı bir üst öğrenime hazırlık yapılmamasından beden eğitimi dersine karşı tutumlarının olumlu olmasını söyleyebiliriz. 15-17 yaş öğrencileri tutumlarını düşük çıkması öğrencilerin bir üst öğrenime hazırlık yapılması ve diğer derslerden beden eğitimi dersine zaman ayırlamaması sonucuna varılabilir. Devlet okulu ve özel okul açısından beden eğitimi tutum puanlarına alt problem 2b de bakıldığında özel okuldaki öğrencilerin tutum puanlarının devlet okulundaki öğrencilerine göre yüksek çıkmasını özel okul öğrencilerinin beden eğitimi dersine ve aktivitelerine karşı daha istekli olumlu davranışlar takındığı sonucuna varılır. Bunun yanında öğrenciye verilen özel teşvikler ve beden eğitimi dersi eğitim ortamlarını özel okulda daha iyi olması sonucuna varılabilir.

Literatürde “özel lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi” isimli çalışmaya katılan öğrencilerin tutum ölçeği toplam puanı ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır (Kaya,2020). Yine başka bir çalışmada Oktaş (2019) “lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine dönük tutumları ile akademik öz yeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi” isimli çalışmasında, tutum ölçeği toplam puanlarına bakıldığında 15-16 yaş öğrencilerin 17 ve 18 yaş öğrencilerin tutum puanlarına göre yüksek çıktığı görülmüştür. Yavrucu (2019) da yaptığı çalışmada, devlet okulları ve özel okul okullarda eğitim gören ortaokul öğrencilerinden beden eğitimi ve spor dersine yönelik algı ve tutumların incelenmesine yönelik çalışmada öğrencilerin yaşı ile tutum ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel anlamda farklılık bulması çalışmamızla paralellik göstermektedir.

2b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları yaş gruplarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Araştırmada devlet okulundaki öğrencilerin yaşları ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeklerinden almış oldukları puan ortalamaları arasında anlamlı seviyede farklılıklar olduğunu ortaya çıkarmıştır ($f=3,15$, $p=<,050$). 14 yaşındaki($x=88,74$) öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin 16 yaşındaki($x=84,22$) öğrencilerden ve 17 yaş ve üzerindeki ($x=83,14$) öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. 14 ve 16 yaş gurubu öğrencilerin beden eğitimi tutum düzeyinin 17 yaş ve üzerindeki öğrencilerin beden eğitimi tutum düzeylerine göre yüksek çıkmasındaki nedenler arasında bu sebepler olabilir. Bunlar; 14 ve 16 yaş öğrencilerin ortaöğretimin 9 ve 10 sınıflarına denk geldiği, bu gruptaki öğrencilerin gelecek kaygısının olmadığı, bir üst öğrenime hazırlıklarının olmaması, öğrencilerin fiziki olarak hareketliliğe ihtiyaç duyması ve bu yaşlarda spora daha çok ilgi duyması gibi etkenler arasında sayabiliriz. Beden eğitimi ve spor tutumunun puanını daha yüksek çıkması sonucuna varılabilir.

Akandere ve arkadaşlarının (2010) yılında yapmış oldukları “Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği)” adlı çalışmada 14–16 yaş öğrencilerin puanları 17–19 yaş öğrencilerin tutum puanlarından yüksek bulunmuştur. Holoğlu (2006), yaptığı araştırmada, “ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını incelenmiştir.” Araştırmanın sonucuna göre; ilköğretim ikinci kademedeki kız öğrencilerin tutum puanları yüksek oldu tespit edilmiştir. Topalli (2019), “Genel ortaokullar ve imam hatip ortaokullarında eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının karşılaştırılması” isimli çalışmasında, genel ortaokul öğrencilerin 12 yaş ve altındaki öğrencilerin tutumunun, 13 ve 14 yaş öğrencilerini tutumlarından, 15 yaş ve üstü Öğrencilerine göre tutum puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yıldırım (2006) da Sivas ilinde yaptığı çalışmada, lise birinci sınıf öğrencilerin ilköğretim 8.sınıf öğrencilerin tutum puanlarında daha yüksek çıkması bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.

3a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Katılımcıların ölçekten almış oldukları puan ortalamaları ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=4,521$, $p=,000<,050$). Özel okulundaki erkek öğrencilerin ($x=93,6225$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin kadın öğrencilerden ($x=86,6393$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Özel okullarda bulunan erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin kadın öğrencilerinde beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinden daha yüksek çıkmasındaki nedenler arsında; bölgede futbol, basketbol ve voleybol okullarının yoğunlukta olması, birçok öğrencinin bu okullara gitmesi beden eğitimi ve spor dersi tutum davranışlarında olumlu yansımaları sağlamaktadır. Bunun yanında özel okullarda beden eğitimi dersinde farklı öğretim yöntemlerinin uygulanması, öğrencilerin bakış açılarını da olumlu yönde etkilediğini söylenebilir.

Literatürdeki çalışmalara bakıldığında özel lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi çalışmasında araştırmaya katılan öğrencilerin tutum ölçeği toplam puanı erkek ve kız grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır (Kara, 2020). Başka bir çalışmada; Güllü ve Güçlü (2008) tarafınca yapılmış olan çalışmalarda, erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları kız öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkarılmıştır. Isıkcık (2017), “Ankara ilindeki imam hatip ortaokulu ve normal ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını incelemiş” erkek öğrencilerin beden eğitimi tutum ölçeği puanları daha anlamlı olduğu sonucu tespit etmiştir. Oktaş (2019) tarafından “lise öğrencilerinde beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ile akademik öz yeterlik ilişkisi” isimli çalışmasında beden eğitimi ve spor tutumu puanının kız öğrenci tutum puanlarından yüksek olduğu araştırmamızla paralellik gösterdiği sonucuna varılır.

3b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Araştırmada devlet okulundaki öğrencilerin cinsiyet değişkenlerine göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=2,698$, $p=,007<,050$). Devlet okulundaki erkek öğrencilerin ($x=86,6093$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin kadın öğrencilerden ($x=83,7494$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Devlet okulunda erkek öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersinin tutum puanlarının kadın öğrencilerin beden eğitim tutum puanlarından daha yüksek sonucuna ulaşılmıştır. Bunun sonuca bakılarak bölgede birçok spor okullarının olması, bu okullara erkek öğrencileri daha fazla ilgi duyması, beden eğitimi derslerinde dersleri daha çok erkek öğrenciler üzerinden işlenmesi, faaliyetler ve etkinlikler erkek öğrencilere yönelik olması gibi etkenler olabilir.

Koca ve Demirhan (2004) tarafından yapılan çalışmaya göre de erkeklerin tutum puanları kızların tutum puanlarına göre anlamlı fark göstermiştir. “Ortaokulların genel olanlarında ve imam hatip ortaokullarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının karşılaştırılması” isimli çalışmaya katılan ortaokul erkek öğrencilerinin lehine anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür (Topalli,2019). Yine başka bir araştırmada; Yıldırım (2006) da Sivas ilinde yaptığı çalışmada, ortaöğretimdeki cinsiyete göre karşılaştırmada erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanı ortalaması değeri, kız öğrencilerin tutum puanı ortalaması değerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Cengiz, Kılıç ve Soylu (2018), yapmış oldukları araştırmada ortaokullarda öğrenim gören erkeklerin kızlara göre beden eğitimi dersine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer bir çalışmada; Alpaslan (2008) yaptığı çalışmada, erkek öğrencilerin beden eğitimi tutum puanları kız öğrencilerin beden eğitim tutum puanların göre daha yüksektir. Bu araştırmalar da bizim araştırmalarımızla aynı sonuçlar vermiştir.

4a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları Sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Araştırmada özel okuldaki öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları sınıf düzeyleri ile ölçekten aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f=3,75$, $p<,050$). 9. Sınıfta ($x=94,76$) ve 10. Sınıfta ($x=92,92$) öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamalarının 12. Sınıfta ($x=87,81$) öğrenim gören öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. 11 ve 12. sınıfların beden eğitimi dersi tutum puanlarının 9 ve 10. sınıflara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bu sunuca göre; öğrencilerin bir üst öğrenime hazırlık yaptığı, çeşitli kurslara katıldıkları ve diğer derslerin yoğunluğunda beden eğitimi dersine zaman ayıramadıkları, beden eğitimi dersine ayıracakları zamanın gereksiz olacağı inancından dolayı beden eğitim ve spor dersi tutum davranışlarını olumsuz yönde etkilendiği söylenebilir.

Çolak (2020) tarafından Bayburt ilinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının sınıf düzeyine göre anlamlı olmadığı sonucu tespit edilmiştir. Kaya (2020) de yaptığı çalışmada, öğrencilerin tutum puanlarına bakıldığında 9. sınıf öğrencilerin tutum puanları ile 11.sınıftaki öğrenciler arasında istatistiksel anlamda farklılık olduğu sonucu çalışmamızla paralellik gösterdiği sonucuna varılabilir. Çalışmalarımızdan farklı sonuçların olduğu çalışmalar; Yıldız ve Özbek (2018) de ilköğretim öğrencileri ile yapmış olduğu çalışma sonrasında, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında sınıf düzeyleri değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

4b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Araştırmada devlet okulundaki öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları sınıf düzeyleri ile ölçekten aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f=5,662$, $p<,050$). 9.sınıfta ($x=86,8515$) ve 10.sınıfta ($x=87,1878$) öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamalarının 11.sınıfta ($x=83,3219$) ve 12. sınıfta ($x=81,1098$) öğrenim gören öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Çalışmada beden eğitimi ve spor dersi tutum puanlarının 11 ve 12. sınıflarda düşük çıkmasındaki neden öğrencilerin bir üst eğitime hazırlandıkları beden eğitimi dersine ayrılacak zamanın gereksiz ve zaman kaybı olduğu düşüncesi beden eğitimi tutum davranışlarını olumsuz etkilemiştir. Devlet okulların da beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları özel okullara göre daha düşük çıkması özel okulların beden eğitimi ve spor dersi tutum davranışları daha olumlu olduğu söylenebilir.

Literatürde yapılan çalışmalarda “lise öğrencilerinde beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ile akademik öz yeterlik ilişkisi” isimli çalışmada öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum sınıflar düzeyinde puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür (Oktaş, 2019). Başka bir çalışmada; Yağcı (2012) da ortaöğretim öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin tutumlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Yıldırım (2006) da “Sivas ilinde farklı eğitim düzeyindeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının saptanması” isimli çalışmada, araştırmaya katılan ortaöğretimdeki öğrencilerin tutum puanı ortalama değerine göre anlamlı farklılık bulmuştur. Yapılan çalışmaların çalışmamızla aynı sonuçlar verdiğine ulaşılabilir.

5a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları baba eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Özel okul öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($f=1,551$, $p=>,050$). Baba eğitim durumunun beden eğitimi tutum davranışlarını etkilemediği görülmüştür. Özel okul ile devlet okulları arasında baba eğitim durumunun beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları arasında istatistiksel anlamda farklılık olmadığı görülmüştür.

Baba eğitim durumlarının öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutumlarına etkilerine bakıldığında; Çetin (2007)’de yaptığı çalışmada; baba eğitim düzeyleri ile beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Kara (2020) yaptığı çalışmada, “özel lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi” isimli çalışmaya katılan öğrencilerin tutum ölçeği toplam puanı ile öğrenci babalarının eğitim grupları

arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bu sonuçta çalışmamızla paralellik olduğunu göstermektedir. Literatüre baktığımızda çalışmamızdan farklı çalışmalarda var. Bunlar; Holoğlu (2006), yaptığı araştırmada, “ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını incelenmiştir.” Araştırmanın sonucuna göre; baba eğitim durumlarında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

5b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları baba eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Devlet okulundaki öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($f=1,114, p=>,050$). Baba eğitim durumunun beden eğitimi tutum davranışlarını etkilemediği görülmüştür. Devlet okullarında öğrenim gören öğrenciler ile özel okulda öğrenim gören öğrenciler arasında baba eğitim durumlarına bakıldığında, “beden eğitimi ve spor” dersi tutum puanları arasında istatistiksel anlamda farklılık olmadığı görülmüştür.

Çalışmamızla farklı sonuçların olduğu, bunlar; Aktaş (2007), Holoğlu (2006), ve Çetin (2007) ve tarafından yapılan çalışmalarda baba ve eğitim durumuna göre beden eğitimi ve spor dersi tutum puanlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında; “Özel okul ve devlet okullarında öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi algı ve tutumlarının incelenmesi” isimli çalışmaya katılan öğrencilerin tutum ölçeği toplam puanı ile öğrenci babalarının eğitim gurupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur (Yavrucu,2019). Benzer çalışmada; Topalli (2019) da yaptığı araştırmada yine anlamlı fark tespit edilmemiştir. Yine aynı araştırmada baba eğitim durumu beden eğitimi dersi tutumları üzerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüş, bu sonucun da çalışmamızla paralellik gösterdiği anlaşılmıştır.

6a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları anne eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Özel okuldaki öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile ölçekten almış oldukları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f=2,491$, $p=<,050$). Anne eğitim düzeyi ortaöğretim($x=93,2760$) olan öğrencilerin puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi üniversite ($x=88,8643$) olan öğrencilerden yüksek sonucu bulunmuştur. Özel okulda öğrenim gören öğrencilerin anne eğitim durumu ortaöğretim olan öğrencileri beden eğitimi ve spor dersini tutum puanının yüksek çıkması ailelerin beden eğitimi derslerine daha pozitif yaklaşımları sonucuna varılabilir. Anne eğitim durumuna göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumların düşük çıkmasının nedenleri arasında beden eğitimi dersinin öneminin yeterince bilinmemesi ve bazı özel liselerde beden eğitimi dersinin olmayış, beden eğitimi öğretmenin olmaması sonucuna varılabilir. Özel okul devlet okulu anne eğitimi durumuna göre beden eğitimi dersi tutumlarına bakıldığında özel okul öğrencilerin anne eğitim durumu tutum puanlarının devlet okulu öğrencilerinin beden eğitimi dersinin anne eğitim durumları tutum puanlarına göre daha yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Literatürde çalışmamızla paralellik gösteren birçok araştırma vardır. Gürbüz (2011) de ikinci kademe öğrenciler üzerinde yapmış olduğu çalışmada anne eğitim durumuna göre anlamlı fark bulunmuştur. Bunun yanında, Satıcı (2013) yazdığı yüksek lisans tezinde, üniversite öğrencilerinin akademik özyeterlik inançlarının, anne öğrenim düzeylerinin durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Yavrucu (2019)'da “özel okul ve devlet okullarında öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi algı ve tutumlarının incelenmesi” isimli çalışmada öğrencilerin tutum ölçeği toplam puanı ile anne eğitim grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Kaya (2020), özel lise öğrencilerinin anne eğitim durumlarının Beden Eğitimi ve Spor tutum ölçeği toplam puanı ile anne eğitim grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

6b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları anne eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Devlet okulundaki öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri ile ölçekten almış oldukları puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($f=,95$, $p=>,050$). Çalışmada anlamlı farklılık olmaması araştırmaya katılan öğrencilerin maddeleri dikkatli okumadan cevapladığı ihtimali sonucuna varılabilir.

Çetin (2007), “ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları çalışmada”, anne eğitim düzeyleri ile beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Topalli (2019)’da yaptığı çalışmada, katılımcıların anne eğitim düzeyleri ile beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Gürbüz (2011), yaptığı çalışmada; ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin annelerinin eğitim durumlarına göre tutumları incelendiğinde tek yönlü varyans analizi sonucunda anlamlı farklılık görülmüştür. Yapılan çalışmalarda çalışmamızla farklı sonuçlar oldu görülmektedir.

7a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ailelerin spor yapp /yapmama durumuna göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Özel okuldaki öğrencilerin ailelerinin sportif aktivite yapma durumları ile ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($t=1,244$, $p=>,050$). Özel okuldaki öğrencilerin ailelerinin spor yapp yapmama durumunun beden eğitimi ve spor dersi tutumları üzerinde olumlu veya olumsuz davranışları etkilemediği sonucuna varılabilir.

Yapılan araştırmalara bakıldığında; Topalli, (2019)’da çalışmada, ailesinde spor yapan katılımcıların diğerlerine göre tutumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yine başka bir araştırmada; Kangalgil, Hünük ve Demirhan (2006) da Ankara’nın merkez ilçelerinde ilköğretim, lise ve yükseköğretim aşamasında eğitim almakta olan 2630 birey üzerine yapılan bir araştırmada spor ile alakalı olan ya da olmayan bireylerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik edindikleri tutum puanlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Atik (2020) tarafından yapılan yüksek lisans tezinde de ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının

düzenli olarak spor yapanlar lehine anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Spor içerisinde olan bireylerin tutum puanlarının spor içerisinde olmayan bireylere nazaran çok daha pozitif olduğu sonunca varılmıştır. Güllü, Cengiz, Öztaşyonar ve Kaplan (2016) tarafından yapılan “Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi Şanlıurfa İli Örneği” çalışmasında öğrencilerin spor yapma durumlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmaların çalışmamızla paralellik gösterdiğine varılabilir. Çalışmamızdan farklı çalışmalarda vardır. Bunlar; Filiz (2018) çalışmasının sonucunda ailesinde spor yapan bireyin olması veya ailenin spora ilginin olmaması arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır.

7b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ailelerin spor yapma /yapmama durumuna göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Araştırmaya katılan ailede sportif aktivite yapma durumları ile ölçekten almış oldukları puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmıştır ($t=3,433$, $p<,050$). Ailelerinde sportif aktivite yapan öğrencilerin($x=89,6680$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin sportif aktivite yapmayan öğrencilerden($x=86,4450$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Devlet okulundaki öğrencilerin sportif aktivite yapma durumları ile ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=2,867$, $p<,050$). Ailelerinde sportif aktivite yapan öğrencilerin($x=87,7040$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin sportif aktivite yapmayan öğrencilerden($x=84,4070$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Devlet okullarındaki öğrencilerin ailelerinde spor yapanların beden eğitimi tutum puanlarının yüksek çıkmasındaki temel etken sporun sağlıklı yaşam, sporun fiziksel, ruhsal ve ekonomik faydalarını bilen ebeveyn öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutumunun üzerinde olumlu yönde etkisi olduğu sonucuna varılabilir.

Zengin (2013), yüksek lisans çalışmasında, ortaokullarda okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile düzenli olarak spor yapma durumu arasında düzenli olarak spor yapan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık tespit etmiştir. Oktaş (2019) yaptığı “Lise Öğrencilerinde Beden Eğitimi ve Spor Dersine

Yönelik Tutum ile Akademik Öz Yeterlik İlişkisi” isimli çalışmasında lisanslı olarak spor yapanların beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yavrucu (2019) “Özel okul ve devlet okullarında öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi algı ve tutumlarının incelenmesi” isimli çalışmada, araştırmaya katılan öğrencilerin tutum ölçeği toplam puanı ile haftalık spora ayrılan zaman grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu tespit etmiştir. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

8a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları isteyerek ve zevkle katılmalarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Katılımcıların beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumları ile ölçekten almış oldukları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=17,838$, $p=,000<,050$). Beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin ($x=90,7349$) puan ortalamalarının beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencilerden ($x=71,3135$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Özel okuldaki öğrencilerin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumları ile ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=12,189$, $p=,000<,050$). Beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin ($x=94,0736$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencilerden ($x=68,8873$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Öğrencilerin derslere yeteri kadar güdülenmiş, ilgili olması derse karşı tutum da davranışlarını pozitif yönde etkilediği sonucuna varılabilir. Beden eğitimi dersi tutum puanları düşük olan öğrencilerin derslere ilgisi artırılması ve dersler de öğrencilerin daha çok aktif olmalarını sağlanabilir sonucuna varılabilir.

Literatüre bakıldığında bu çalışmamızla ilgili fazla araştırma bulunamamıştır. Topalli, (2019) yaptığı çalışmada; Genel ortaokullar ile İmam Hatip ortaokulu beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumlarını BES ilişkin tutum puan ortalamaları arasında olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kara (2020) “özel lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelediği” çalışmasında öğrencilerin tutum ölçeği toplam puanı ile sporculuk durumu grupları

arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu tespit etmiştir. Araştırmada beden eğitimi dersinde lisanslı olanlar ile resmi sporculuğu olmayanlar arasında olumlu tutumların olması spora ilgi ve isteyerek yapılmasının beden eğitimi ve spor dersi tutumlarına olumlu yansıdığı bu da çalışmamızla paralellik gösterdiği sonucuna varılabilir.

8b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları isteyerek ve zevkle katılmalarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Devlet okulundaki öğrencilerin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılma durumlarına göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=13,268$, $p=,000<,050$). Beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin ($x=88,5165$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin beden eğitimi derslerine isteyerek ve zevkle katılmayan öğrencilerden ($x=72,2652$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Beden eğitimi ve spor dersini isteyerek ve zevkle katılan öğrencilerin tutum düzeylerinin beden eğitimi ve spor dersini isteyerek ve zevkle katılmama tutum puanlarına göre yüksek çıkması öğrencilerin severek isteyerek derse katılması öğrencinin derse karşı tutum davranışlarına da pozitif yönde olmasını sağladığı sonucuna varılır.

Yıldırım (2006) tarafından Sivas ilinde gerçekleştirdiği çalışmada “beden eğitimi ve spor dersi olmalıdır” sorusuna verdikleri cevaplarda anlamlı farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi dersini istediği ve yapılan çalışmada bu isteklerinin beden eğitimi tutum davranışlarına yansıdığı, bu sonucun da çalışmamızla paralellik gösterdiği ifade edilebilir. Literatüre bakıldığında farklı sonuçların elde edildiği çalışmalar da vardır. Topalli, (2019) yapmış olduğu çalışmada, isteyerek beden eğitimi dersine katılan öğrenciler ile diğer öğrencilerin tutumları arasında anlamlı farklılığın çıkmadığı ifade edilmiştir.

9a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ailenin spor yapmasına izin vermesine göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Özel okuldaki öğrencilerin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin verme durumları ile ölçekten almış olukları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($f=4,779$, $p=<,050$). Öğrencilerin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin veren öğrencilerin ($x=91,8426$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin vermeyen ($x=84,0000$) ve kısmen izin veren ($x=85,1633$) öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Özel okul öğrencilerinin ailelerinin sportif aktiviteye izin vermesi öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutum davranışlarına olumlu yansıdı sonucuna varılır. Kısmen sportif aktiviteye izin verilen özel okul öğrencilerin hiç sportif aktiviteye izin verilmeyen özel okul öğrencilerine göre beden eğitimi dersi tutum puanlarının anlamlı farklı olması sonucu, özel okul öğrencilerin ilgisi ve isteğinin beden eğitimi ve spor dersi tutumlarına olumlu yansıdığını gösterebilir. Spor yapmayan veya ilgisi az olan özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının olumsuz olduğu sonucuna varılır.

“Özel lise öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine İlişkin tutumlarının incelenmesi” isimli çalışmaya katılan öğrencilerin haftada 1-3 gün spor yapan öğrencilerin spor tutumu ile haftada 6-7 gün, haftada 4-5 gün ve her gün spor yapanların spor tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (Kara, 2020). Yavrucu (2019) tarafından yapılan çalışmaya katılan öğrencilerin tutum ölçeği toplam puanı haftada 5-6 ile 4-5 gün spor yapanlar hiç spor yapmayanlardan daha yüksek beden eğitimi dersi algı ve tutum puanları hiç spor yapmayan öğrencilerin spor tutumları daha düşüktür. Bu da çalışmamızla aynı sonuçları verdiği görülmektedir. Bu sonuç spora daha fazla vakit ayıran öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine olan tutumlarının daha yüksek olduğunu, spora daha az vakit ayıran öğrencilerin ise bu tutumlarının daha düşük olduğunu göstermektedir.

9b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ailenin spor yapmasına izin vermesine göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Devlet okulundaki öğrencilerin ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin verme durumları ile ölçekten aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($f=2,661$, $p=>,050$). Çalışmada devlet okulundaki öğrencilerin ailelerin sportif aktiviteye izin verip vermeme durumlarının beden eğitimi dersi tutumlarına herhangi olumlu veya olumsuz yönde etkilemediği sonucuna varılabilir.

Yapılan araştırmada sporla ilgi olan bireylerin tutum puanlarının spor ilgisi olmayan bireylere göre anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. (Kangalgil ve ark 2006)Katılımcıların ailelerinin sportif aktivite yapmalarına izin verme durumları ile tutum ölçeğinden alınan puanlar arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir (Topalli, 2019). Yine Karadağ (2012) tarafından yapılan araştırmada, okul sporlarına dâhil olan kişilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum puanlarının, geri kalan öğrencilerden çok daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Çalışmamızla aynı sonucu ulaşıldığı söyleyebiliriz.

10a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları okul takımına katılma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Özel okuldaki öğrencilerin okul takımında oynamak isteme durumlarına göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=9,020$, $p=,000<,050$). Okul takımında oynamak isteyen öğrencilerin($x=97,7963$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin okul takımında oynamak istemeyen öğrencilerden($x=84,8849$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Okul takımına katılmak isteyen öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum puanları okul takımına katılmak istemeyen öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmada öğrencilerin ilgi duyduğu alan ile ilgili tutum ve davranışların olumlu olduğu söylenebilir. Okul sporlarına katılmak isteyen öğrencilerde bu ilgi ve istekleri beden eğitimi dersine olumlu tutumlar besledikleri sonucu çıkarılabilir.

Çalışmamızla paralel çalışmalar; Oktaş (2019) “lise öğrencilerinde beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ile akademik öz yeterlik ilişkisi” çalışmasında öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum puanlarının okul sporlarına dâhil olma durumlarına göre okul sporlarına katılmış olan öğrencilerin lehinde farklılaştığını ortaya çıkarmıştır. Başka bir çalışmada; Bozkurt (2014) “Okul sporlarına katılan öğrencilerin katılım isteklendirme, başarı algısı ve öz yeterliklerinin incelenmesi” isimli çalışmasında okul sporlarına katılmış olan öğrencileri farklı değişkenler açısından araştırmış ve öğrencilerin katılım göstermiş oldukları dallara göre tutum ve öz yeterlilikler geliştirdiğini ortaya koymuştur. İmamoğlu (2011) da yaptığı çalışmasında spor ile aktif bir şekilde uğraşma ve uğraşamama ile akademik başarılar arasındaki değişken farklılıklarının anlamlı olduğunu ortaya koymuştur. Kara (2020) çalışmasında, 18.ve 20. maddeler arasında belirtilen ifadeler “Serbest Zamanları Değerlendirme” faktörü kapsamında değerlendirilmiştir. Öğrencilerin genel olarak sorulara vermiş oldukları cevaplardan serbest zamanlarını verimli geçirmek adına spor yapmayı tercih ettiklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir. Spor veya sportif aktivitelere katılımın beden eğitimi ve spor ders tutumlarını olumlu etkilediği sonucuna varılabilir.

10b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları okul takımına katılma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Devlet okulundaki öğrencilerin okul takımında oynamak isteme durumlarına göre beden eğitimi ve spor tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($t=8,477$, $p=,000<,050$). Okul takımında oynamak isteyen öğrencilerin($x=90,2019$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin okul takımında oynamak istemeyen öğrencilerden($x=81,5383$) yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Devlet okulundaki öğrencilerin okul takımına katılmak isteyen beden eğitimi ve spor dersi tutum puanları okul takımına katılmak istemeyen öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır. Okul takımına katılmak isteyen öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları olumlu olduğu sonucuna varılır.

Yavrucu (2019) da yaptığı çalışmada, öğrencilerin tutum ölçeği toplam puanı ile sporculuk durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit

edilmiştir. Çalışmada sporculuk durumunun beden eğitimi tutumları üzerinde olumlu sonucuna varılmıştır. Çalışmamızla aynı sonuca varılabilir. Çalışmamızdan farklı sonuçlar veren çalışmalarda vardır. Bunlar; Topalli (2019) da yaptığı araştırmaya katılan genel ortaokullarda okulların takımlarından oynayabilmeyi isteyen bir kısım öğrenciler ile imam hatip ortaokullarında okul takımlarından oynayabilmeyi isteyen bir kısım öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları arasında matematiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı ortaya çıkarılmıştır. Çalışmamızla farklı sonucun olmasındaki faktörler; çalışmanın evreni, çalışma grubunu örneklem sayısı, çalışmanın uygulandığı yer ve zaman farklılığı sonuçlar ortaya çıkardığı sonucuna varılabilir.

11a. Ortaöğretimde öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları derse katılma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Özel okuldaki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine katılmamak adına rapor almayı düşünme durumları ile beden eğitim ve spor tutum ölçeklerinden almış oldukları puan ortalaması arasında anlamlı seviyede farklılıklar olduğu ortaya çıkarılmıştır ($f=16,618$, $p=<,050$). Beden eğitimi ve spor dersine katılmamak adına rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin ($x=91,7495$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin beden eğitimi ve spor dersine katılmamak adına rapor almayı düşünen($x=68,3750$) ve raporlu olan($x=65,0000$) öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Özel okuldaki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine katılmamak adına rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum puanları beden eğitimi dersine katılmamak için rapor almak isteyen öğrencilerin beden eğitimi spor tutum puanlarına göre daha yüksek çıkmıştır. Beden eğitimi dersine katılmamak için rapor almak istemeyen öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı daha pozitif tutumlar içinde olduğu sonucuna varılır. Beden eğitimi dersinde rapor almayı düşünen öğrencilerin derse karşı ilgi ve isteklerini artıracak ders içi etkinlikler artırılabilir.

Yavrucu (2019) da devlet okulları ve özel okullarda eğitim öğretim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı algı ve tutumlarının incelenmesi yönelik yapılan çalışmada beden eğitimi ve spora ilgi duymak unsuru

içinde ele alınmıştır. Bu unsurlar doğrultusunda verilen cevaplar, öğrencilerin verdikleri cevaplar beden eğitimi ve spor dersine isteyerek ve severek katıldığı sonucunu varılabilir. Kara (2020) de yaptığı “özel lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi” çalışmasındaki beden eğitimi ve spor dersi tutum ölçeği formundaki 21.ve 24. maddeler arasında belirtilen ifadeler “Beden Eğitimi ve Sporda Zevkle katılma” faktörü kapsamında değerlendirilmiştir. Bu maddelere verilen cevaplar öğrencilerin beden eğitimi dersinde zevk alan öğrencilerin tutum puanları ile beden eğitimi dersinde zevk almayan öğrencilerin tutum puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yapılan çalışmaların çalışmamızla aynı sonuçları verdiği sonucuna varılabilir.

11b. Ortaöğretimde öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları derse katılma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Devlet okulundaki öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine katılmamak adına rapor almayı düşünme durumları ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeklerinden almış oldukları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkarılmıştır ($f=18,05$, $p=<,050$). Beden eğitimi ve spor derslerine katılmamak adına rapor almayı düşünen öğrencilerin ($x=86,22$) beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin beden eğitimi ve spor derslerine katılmamak için rapor almayı düşünen($x=73,50$) öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Devlet okulundaki beden eğitimi dersine katılmamak için rapor almayı düşünmeyen öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum puanları beden eğitimi ve spor dersine katılmamak için rapor almak isteyen öğrencilerin beden eğitimi spor tutum puanlarına göre daha yüksek çıkmıştır. Beden eğitimi dersine katılmamak için rapor almak istemeyen öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı çok daha olumlu tutumlar içinde olduğu sonucu ortaya çıkar.

Literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında, 2011 yılında Ekici, Bayraktar ve Hacıcaferoğlu yapmış oldukları “lise düzeyinde eğitim-öğretim gören öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumlarının değerlendirilmesi” adlı çalışma yapılmıştır. Araştırmada; beden eğitimi ders saatlerinin arttırılmasını istiyorum, beden eğitimi dersinin haftanın 5 günü olmasını isterim, beden eğitimi ve spor dersinin olmasını istemem, beden eğitimi dersini seviyorum, beden eğitimi dersiyle ilgili verilen

görevlerden kendimi saklarım, beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor seçenekleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Çalışmamızla aynı sonuçlar olduğu kadarda farklı sonuçlar veren çalışmalarda var. Bunlar; Yıldırım (2006) yaptığı çalışmaya katılan öğrencilerin “beden eğitimi ve spor dersi almak istemem” sorusuna verdikleri cevaplar derse katılmama arasındaki anlamlı farklılık bulunamamış. Yavrucu (2019) da yaptığı çalışmada, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinin çevrimiçi işlenmesine yönelik verdikleri cevap incelendiğinde, anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Yine Topalli (2019) da yaptığı araştırmada, anlamda bir farklılık olmadığını ortaya çıkarmıştır. Yapılan bu araştırmalarda çalışmamızla farklı sonuçları olduğu, bu sonuçların farklılığı araştırmanın yapıldığı örneklem grubuna göre değişebileceği sonucuna varılabilir.

12a. Ortaöğretim öğrenim gören özel okul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları okulda yeterli spor tesisi/malzemesi olmasına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Özel okuldaki öğrencilerin beden eğitimi derslerine katılmalarına engel olan unsurlar ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeklerinden almış oldukları puan ortalamaları ile aralarında anlamlı düzeyde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($f=6,41$, $p=<,050$). Beden eğitimi derslerine katılmalarına engel durumlarının beden eğitimi öğretmenini alanında yetersiz ($x=91,88$), salon, saha ve malzeme yetersiz ($x=94,7563$) ve diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramadıklarından ($x=90,4374$) dolayı meydana geldiğini ifade eden öğrencilerin, beden eğitim ve spor tutum öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin beden eğitimi öğretmeninin olmadığından ($x=73,2143$) dolayı olduğunu belirten öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Özel okullar da beden eğitimi dersine katılmalarına engel durumlarının salon, saha ve malzeme yetersiz beden eğitimi dersi tutum puanlarına olumsuz yönde etkilediğini söyleyebiliriz. Beden eğitimi derslerine katılmalarına engel durumlarından yine beden eğitimi öğretmenin alanında yetersizliği de azımsanmayacak derecede yüksek olması beden eğitimi ve spor öğretmenini alan bilgilerini güncellemeleri ve derslerde daha aktif olması gerektiği sonucuna çıkarılabilir.

Keskin (2015), ortaokul öğrencileri ile yapmış olduğu çalışma sonucunda, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını okulunda yeterli spor malzemesi olma durumuna göre değerlendirmiş ve okulunda spor malzemesi olan öğrenciler lehine tutumlarını anlamlı bulmuştur. Yavrucu (2019) “devlet okulları ve özel okullarda eğitim öğretim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı algı ve tutumlarının incelenmesi çalışmasında”; Ankara devlet ve özel okullarda beden eğitimi dersine katılmalarına engel durumlarının salon, saha ve malzeme yetersiz olma durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Çalışmamızdan farklı sonuçların vardır. Bunlar; Atik (2020) yaptığı yüksek lisans çalışmasında, “ortaöğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin okullarında spor salonu olma durumuna göre beden eğitimi dersine karşı tutumlarını incelemiş” ve okulunda spor salonu olmayan öğrenciler tutum puanları anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Çalışmamızdan farklı sonuçların olması nedeni: Araştırmanın yapıldığı okulların beden eğitimi dersine engel durumların salon, saha ve malzeme gibi eğitim ortamının iyi olduğu, araştırmamızın yapıldığı okullarda ise beden eğitimi dersine engel durumların salon, saha ve malzeme gibi eğitim ortamının yetersiz olduğu sonucuna varılabilir.

12b. Ortaöğretim öğrenim gören devlet okulu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları okulda yeterli spor tesisi/malzemesi olmasına göre farklılaşmakta mıdır? Alt problemine ilişkin tartışma ve sonuç.

Devlet okulundaki öğrencilerin beden eğitimi derslerine katılmalarına engel olan unsurlar ile beden eğitimi ve spor tutum ölçeklerinden almış oldukları puan ortalamaları ile aralarında anlamlı düzeyde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($f=4,32$, $p<,050$). Beden eğitimi derslerine katılmalarına engelleyen durumlarının salonların, sahaların ve malzemelerin eksik olduğundan($x=86,34$) ve diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramadıklarından($x=85,46$) dolayı meydana geldiğini ifade eden öğrencilerin beden eğitimi ve spor tutum düzeylerinin beden eğitimi derslerine katılmalarına engel durumlarının beden eğitimi öğretmeni alanında yetersiz ($x=77,64$) olduğunu belirten öğrencilerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Beden eğitimi derslerine katılmalarına engel durumlarının salon, saha ve malzeme yetersiz olduğundan beden eğitimi dersine karşı olumsuz tutumlar beslendiği bu

olumsuz tutumların iyileştirmek için beden eğitimi derslerine katılmalarına engel eğitim ortamlarını “salon, saha ve malzeme yetersizliğini” ortamını iyileştirmek gerektiği sonucuna varılabilir.

Çalışmamızdan benzer çalışmalar; Yavrucu (2019), Ankara ilinde yaptığı çalışmada; devlet ve özel okullarında beden eğitimi dersine katılmalarına engel durumlarının salon, saha ve malzeme yetersiz olma durumuna göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bal (2010) tarafından gerçekleştirilen çalışmada beden eğitimi derslerinde yeterli malzeme ve araç-gereç olmaması öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı olumsuz yönde tutumlarını etkilediğini söyleyebiliriz. Çalışmamızdan farklı sonuçların olmasının nedeni; Araştırmanın yapıldığı okulların beden eğitimi dersine engel durumların salon, saha ve malzeme gibi eğitim ortamının iyi olduğu, araştırmamızın yapıldığı okullarda ise beden eğitimi dersine engel durumların salon, saha ve malzeme gibi eğitim ortamının yetersiz olduğu sonucuna varılabilir.

Yapılan çalışmada; okul türü, yaş, cinsiyet, özel okulda anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, sınıf düzeyi, özel okulda ailenin sportif aktiviteye izin verme, beden eğitim dersine katılma/katılmama, okul takımında oynama durumları, beden eğitimi dersine isteyerek ve zevkle katılma, ailede sportif aktivite yapma gibi değişkenlerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Çalışmada devlet okulunda anne eğitimi düzeyi, devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin sportif aktiviteye izin verme gibi değişkenlerine göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Genel anlamda özel lisede öğrenim gören öğrencilerin, “beden eğitimi ve spor” tutum puanlarının devlet liselerinde öğrenim gören öğrencilerin, “beden eğitimi ve spor” tutum puanlarından daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Buradaki nedenler arasında; özel okulda öğrenim gören öğrencilerin güdülendirilmiş durumları daha iyi olması, hazır bulunuşlukları iyi olduğu, okul ve aile tarafında teşvik edildikleri, eğitim öğretim ortamlarının (saha, malzeme, araç ve gereç) iyi olması gibi faktörleri sıralaya biliriz. Devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin, güdülenmişlik seviyelerini, hazır bulunuşluklarını ve eğitim öğretim ortamları iyileştirilirse beden eğitimi dersine yönelik tutumları iyi olabilir.

5.2. Öneri

- Yapılan çalışmanın verileri, spor bilimleri fakülteleri ve beden eğitimi spor yüksekokullarında değerlendirilmelidir.
- Yapılacak yeni çalışmalarda örnekleme yer alan öğrenci sayıları artırılabilir.
- Çalışmanın verilerinden yola çıkılarak mevcut beden eğitimi ve spor öğretmenleri bilgilendirilmelidir.
- Bu kadar hızlı gelişen ve bilgi birikimin arttığı dünyada, beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin ihtiyaçlarına göre, eğitim öğretim müfredatları yeniden gözden geçirilebilir.
- Beden eğitimi ve spor dersinin gerekliliğini ve önemini, eğitim sisteminin bütün paydaşlarına idareciler, öğretmenler, öğrenciler, okul dışında bulunan diğer kişi veya kurumlara anlatılabilir.
- 17 ve üzer yaş gurubundaki öğrencilerin kaygıları giderilmeli ve beden eğitimi dersi tutumları olumlu yönde olması sağlanabilir.
- Kız öğrencilerinin, beden eğitimi dersi tutumlarının olumlu yönde olması için eğitim öğretim ortamları iyileştirilmelidir.
- Devlet okullarındaki beden eğitimi derslerinde yapılan etkinlikler ve faaliyetler artırılabilir.
- Okullarda beden eğitimi dersinin işlenmesinde önemli faktörlerden olan, saha ve ders materyalleri iyileştirilebilir.
- 12. sınıfların diğer derslerindeki yoğunluğu düşürüp, beden eğitimi ve spor dersine ayıracakları zaman artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Afacan, E. 2020. Beden Eğitimi Ve Sporun Sosyolojik Boyutları. Akademisyen Kitabevi, Ankara.
- Akandere M., Özyalvaç N ve Duman S, 2010. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. (24): 1-10.
- Aktaş, İ. P. 2007. İlköğretim II. kademe öğrencilerinin öğrenme stillerinin okul başarıları, beden eğitimi dersine yönelik tutumları ve demografik özellikleriyle ilişkisi. (Yüksek Lisans Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu, 10-20.
- Arslan, Y., Altay, F. 2008. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ders programı ve ders uygulamalarına ilişkin görüşleri. Spor Bilimleri Dergisi, 19(2), 63-79.
- Atik, G. 2020. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Yönelik Tutumları Ve Yaşam Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Kırıkkale İli Örneği). (Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Atik, G. 2020. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Yönelik Tutumları Ve Yaşam Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Kırıkkale İli Örneği). (Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Aydınlı, B. 1997. Öğrencilerin Matematiğe Yönelik Tutumlarını Değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bal, E. 2010. İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Dersinin Yapılmasında Karşılaşılan Yetersizliklerin Giderilmesinde Yönetici ve Öğretmenlerin Rolü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Başaran, İ. E. 1996. Eğitim Psikolojisi. Ankara: Yargıç Matbaası Beden Eğitimi ve Spor Dersi (9,10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı 2018, 42.

- Best, JW., Kahn, JV. (1998). Research in Education (8. Baskı). Boston: Allyn ve Bacon.
- Binbaşoğlu, C. 1995. Eğitim psikolojisi. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Bozkurt, Ş. 2014. Okul Sporlarına Katılan Öğrencilerin Katılım Motivasyonu, Başarı Algısı ve Öz Yeterliklerinin İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Büyüköztürk, Ş. 2012. Veri Analizi El Kitabı. Pegem Akademi Yayınları,17. Basım. Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. 2019. Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cengiz, Ö., Kılıç, M. A., Soylu, Y. 2018. Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi, Sosyal Bilimler Akademi Dergisi,144.
- Chung, M., Philips, D. A., Attitude Toward Physical Educationand Leisure- Time Exercise in High School Studensts, PhysicalEducator, 59 (3), s:126-139.
- Çetin, M. 2007. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ahi Evren Üniversitesi, Kırşehir.
- Çetin, S. 2006. Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. Ankara Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 28-37.
- Çolak, G. 2020. Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Bayburt İli Örneği). (Yüksek Lisans Tezi), Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Çöndü, A. 2004. Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Dauer, V. P., Pangrazi, R. P. 1975. Dynamic Physical Education For Elemantary School Children. (Fifth Edition). Minnesota: Burgess Publishing Company.
- Demirel, Ö., Kaya, Z. 2006. Eğitim Bilimlerine Giriş. Ankara: Pagem Yayıncılık, 16.
- Demirel, Ö., Kaya, Z. 2007. Eğitim ile İlgili Temel Kavramlar. Ankara: Pegem yayıncılık.

- Demirhan, G., Altay, F. 2000. Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği II. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 12(2), 9-20.
- Doğan, N. 2011. Niğde ilinde eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine karşın tutumları ve fiziksel uygunluk düzeylerinin araştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Ekici, S., Bayraktar, A., Hacıcaferoğlu, B. 2011. Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının Değerlendirilmesi. Uluslararası İnsan Bilimler Dergisi, 8.
- Ercan, Ar. (1998). Eğitimde Başarı İçin Öğrenci Tanıma Teknikleri. Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- Erkuş, A. 1994. Psikolojik Terimler Sözlüğü. Ankara: Doruk Yayınları, 56.
- Filiz, M. A. 2018. Ortaokul çağındaki çocukların beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile okula bağlanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Spor Eğitimi Anabilim Dalı. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- George, D., Mallery, P. 2010. SPSS for Windows Step By Step. a Simple Study Guide and Reference (10. Edition).
- Gökçe, A. T. 2016. Eğitimde Değişen Değerler ve Öğretmenlerin Rolü. Yılmaz, K. (Yay. haz.) Eleştirel Eğitim Yönetimi Yazıları. Ankara: Pegem Yayınları. 191-211.
- Güllü, M., Cengiz, Ş. Ş., Öztaşyonar, Y., Kaplan, B., 2016. Ortaokul Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Şanlıurfa İli Örneği), Spor Bilimleri Dergisi, s.52-53.
- Güllü, M., Güçlü, M., Arslan, C. 2009. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. SportSciences, 4(4), 273-288.
- Gürbüz, A. 2011. İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Harmandar, İ. H. 2004. Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Hassandra, M., Goudas, M., Chroni, S. 2003. Examining Factors Associated With Intrinsic Motivation In Physical Education: A Qualitative Approach. *Psychology of Sport And Exercise*, 4(3), 211-223.
- Hekim, M. 2015a. Çocuk Gelişimi ve Eğitiminde Beden Eğitimi Derslerinin Yeri ve Önemi. Muğla: 7. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi.
- Hekim, M. 2015b. Ortaöğretim Beden Eğitimi Ders İçeriklerinin Öğrencilerin Fiziksel ve Motorsal Gelişimlerine Etkilerinin Değerlendirilmesi. Muğla: 7. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi.
- Heper, E. 2012. Spor Bilimleri ile İlgili Kavramlar ve Sporun Tarihsel Gelişimi. Spor Bilimlerine Giriş. Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Hogg, M. A., Smith, J. R. 2007. Attitudes in social context: a social identity perspective. *European Review of Social Psychology*, 18, 89-131.
- Holoğlu, G. O. 2006. İlköğretim 2. kademedeki öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Hotaman, D. 1995. Gülhane Askeri Tıp Akademisi Sağlık Meslek Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Islıcık, T. 2017. İmam Hatip Okulları ile Normal Okullarda Öğrenim Gören Ortaokul Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi (Ankara İl Örneği), (Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- İmamoğlu, Ç. 2011. Aktif Olarak Spor Yapan ve Yapmayan Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Jewett, T. O. 1996. And They Is Us. Gender Issues in the Instruction of Science. ERIC.

- Kara, P. 2020. Özel Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Karadağ, S. 2012. İlköğretim 8. Sınıf ve Lise 11. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Bağlı Olarak Karşılaştırılması (Kırıkkale örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Karangil, M., Hünük, D., Demirhan, G. 2006. İlköğretim, Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. Spor. Bilimleri Dergisi, 17 (2), 48-57.
- Keskin, Ö. 2015. Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Sakarya İli Örneği). (Yüksek Lisans Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Koca, C., Demirhan G. 2004. An Examination Of High School Students Attitudes Toward Physical Education With Regard To Sex and Sport Participation, Perceptual and Motor Skills, 98, 754-758.
- Küçükahmet, L. 1998. Öğretim İlke ve Yöntemleri. İstanbul: Alkım Yayınları. 139.
- Marzano, R.J., Pickering, D., McTighe, J., 1994. Assessing Students Outcomes: Performance Assessment Using The Dimension Of Learning Model, Association for Supervision and Curriculum Development. Alexandria, Virginia.
- MEB. 2022. 1739 Milli Eğitim Temel Kanunu. Erişim Tarih: [https: // www. Mevzuat.gov.tr/Mevzuat Metin/1.5.1739. pdf](https://www.Mevzuat.gov.tr/Mevzuat/Metin/1.5.1739.pdf): (25.07.2021).
- MEB. 2022. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü. Ortaöğretim.
- Morgan, C. T. 1998. Psikolojiye Giriş. Ankara. Meteksan Yayınevi. 12.Baskı. .110-128.
- Oktaş, A. 2019. Lise Öğrencilerinde Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Yönelik Tutum İle Akademik Öz Yeterlik İlişkisi. (Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

- Özkan, R. 2011. Genel Lise ve İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özsoy, V. 2007. Görsel Sanatlar Eğitimi. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Özyalvaç, N. T. 2010. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları ile Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi Konya.
- Satıcı, A. S. 2013. Üniversite öğrencilerinin akademik öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Silverman, S., Scrabis, K. A. 2004. A review of research on instructional theory in physical education 2002-2003. International Journal of Physical Education, 41(1), 4-12.
- Silverman, S., Subramaniam, P. R. 1999. Student Attitude Toward Physical Education and Physical Activity: A Review of Measurement Issues and Outcomes. Journal of Teaching in Physical Education. Volume:19, Number:1. Singer, R. N., Dick, W. (1974). Teaching Physical Education, A Systems Approach. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Sönmez, V. 2005. Eğitim Felsefesi. Ankara: Anı Yayıncılık. 7. Baskı s. s:3.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. 2015. Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı (Çev: Baloglu, M.), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu. O ve Kılıcıgil, E. 2006. İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (4), 139-147.
- TDK. 2020. *Türk Dil Kurumu*. Erişim Tarih: https://www.tdk.gov.tr/icerik/yazim_kurallari/alinti_kelimelerin-yazilisi/. (25.04.2022).
- Tekin, H. 2004. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınevi. 17. Baskı.
- Topalli, M. 2019. *Genel Ortaokul Ve İmam Hatip Ortaokullarında Eğitim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması*.

- (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Tozoğlu, E., Dursun, M. 2020. Spor Bilimlerinde Bilimsel Araştırma Süreci. Editör; Gökmen, Ö. Spor & Bilim, Efe Akademi Yayınevi. İstanbul.
- Turgut, F.1977. Tutumların Ölçülmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayını.
- Varış, F., Gürkan, T., Pektaş, S., Gözütok, F., D., Gürbüzürk, O ve Babadoğan, C. 1991. Eğitim bilimine giriş. Ankara: AÜ Basımevi.
- Wiersma, W. 1995. Eğitimde Araştırma Yöntemleri: Bir Giriş (6. Baskı). Boston: Allyn ve Bacon.
- Yağcı, İ. 2012. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Afyonkarahisar ili örneği). (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Yalçın, K. Y., Kazak, Ö. O. 2019. Beden Eğitimi ve Spor Tarihi. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Yavrucu, Y. 2019. Özel Okul Ve Devlet Okullarında Öğrenim Gören Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Algı ve Tutumlarının İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yıldırım, A. 2006. Sivas İlinde Farklı Eğitim Düzeyindeki Öğrencilerin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Saptanması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Zengin, S. 2013. Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde Hizmet Alan 12-18 Yaş Arası Erkek Çocukların Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri İle Benlik Saygılarının İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Zorba, E., Saygın, Ö. 2009. Fizikse Aktivite ve Fiziksel Uygunluk. Ankara: İnceler Ofset.

EK 3 ANKET SORULAR

KİŞİSEL BİLGİ FORMU (ANKET)

Değerli Öğrenciler;

Bu anket sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Üzerine isim yazmayınız. Lütfen cevabınızı seçmiş olduğunuz şıkkın yanında parantez içine (X) işareti koyarak belirtiniz. Zaman ayırdığınız için teşekkür eder, derslerinizde başarılar dilerim. Anketimizin uygulama süresi 15-20 dakika sürmektedir.

Yüksek Lisans Tez Öğrencisi Fatih Oğuz

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü

- 1.Cinsiyetiniz?(☐ Erkek ☐ Kız
- 2.Yaşınız? ☐ 13 ☐ 14 ☐ 15 ☐ 16 ☐ 17 yaş ve üzeri
3. Öğrenim görmekte olduğunuz okul türü? (☐ Özel ☐ Devlet
4. Öğrenim görmekte olduğunuz sınıf düzeyi?
(☐ 9 Sınıf ☐ 10 Sınıf ☐ 11 Sınıf ☐ 12 Sınıf
- 5.Annenizin öğrenim durumu?
(☐ Okuryazar değil ☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim(☐ Üniversite
- 6.Babanızın öğrenim durumu?
(☐ Okuryazar değil ☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Üniversite
7. Ailenizde sportif aktivite yapan var mı? (☐ Evet ☐ Hayır
- 8.Aileniz sportif aktivite yapmanıza izin veriyor mu?
(☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen
- 9.Beden Eğitimi Derslerine isteyerek ve zevkle katılıyor musunuz? (☐ Evet ☐ Hayır
- 10.Okul takımında oynamak istiyor musunuz? (☐ Evet ☐ Hayır

11.Beden Eğitimi derslerine engel olarak düşündüğünüz en etkili şıkkı işaretleyiniz?

- (☐ Beden Eğitimi öğretmeni alanında yetersiz
(☐ Beden Eğitimi Öğretmeni yok
(☐ Salon saha ve malzeme yetersiz
(☐ Diğer derslerin yoğunluğundan zaman ayıramıyorum.

12.Beden Eğitimi derslerine katılmamak için rapor almayı düşündünüz mü?

- (☐ Evet ☐ Hayır ☐ Raporluyum

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR TUTUM ÖLÇEĞİ (BESTÖ)

	Anket Formu Açıklama: Aşağıda sizin Beden Eğitimi ve Spora ilişkin görüşlerinizi ifade eden cümlelere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlemin karşısındaki kutucuğa (X) işareti yazarak belirtiniz.	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
1	Beden Eğitimi ve Spor derslerinde hep korku hissine kapılırım.					
2	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerde çok sıkılırım.					
3	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.					
4	Beden Eğitimi ve Spor dersinde başarılı olmak için çaba sarf etmem.					
5	Beden Eğitimi ve Spor dersine diğer dersler gibi zorunlu olduğu için katılırım.					
6	Beden Eğitimi ve Spora ilgili konuşmak çok zevklidir.					
7	Beden Eğitimi ve Spordan zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.					
8	Beden Eğitimi ve Spor dersinde ön plana çıkmaktan sakınırım.					
9	Beden Eğitimi ve Spor dersinde iş birliği duygularım gelişir.					
10	Beden Eğitimi ve Spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.					
11	Gelecekteki öğrencilik yaşantımda Beden Eğitimi ve Spor dersi almak istemem.					
12	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağladığına inanırım.					

13	Okul ders programının Beden Eğitimi ve Spor dersi koymak gerekli değildir.						
14	Beden Eğitimi ve Spor uğraşının gelecek yaşantımda önemli yarar sağlayacağına inanırım.						
15	Okul ders programlarının her yılında Beden Eğitimi ve Spor dersi olmalıdır.						
16	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.						
17	Beden Eğitimi ve Sporla ilgili etkinliklerin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanırım.						
18	Egzersiz ve Spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.						
19	Beden Eğitimi ve Spor etkinlikleriyle uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanırım.						
20	Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak içimden gelmez.						
21	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerime önemli bir zaman ayırırım.						
22	Beden Eğitimi ve Sporla ilgili hiçbir şeye ilgi duymam.						
23	Beden Eğitimi ve Spor dersleri her zaman ilgimi çeker.						
24	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmayı başkalarına önermem.						